

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.
HÍRDETÉSEK:
 A hasábjelenek soronként egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fill.
 Nyitási díj 10 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 397.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Kedd, május 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az aradi zsinat.
- Lázos munka.
- A vízvezeték megváltása.
- A kutyamosó halála.
- A vasutások fizetésrendezése.
- Váltóhamisító főhadnagy.
- Ifjú szerelem.
- A román zsinat a királyhoz.
- Báró Fechtig — Gróf Vay.
- A házárdjáték áldozata.
- Tárca: Levél. Írta: Vidovich Ernő.

Az aradi zsinat.

Arad, május 13.

Az óhitű naptár Tamás vasárnapján, tegnap újra összeült az aradi görög keleti román egyházmegye szinódusa. A görög keleti románok egyházi törvénykönyve, a *Statutul Organic* rendeli ezt így, amelyet Saguna András báró, a magyarországi görög keleti román egyház első érseke alkotott. Nagyszebenben és Karánsebesen ugyanez időben kezdődött meg a görög keleti románok zsinata.

A zsinatoknak fölöttébb jelentős hatásköre van. Ez által nyilatkozik meg a román görög keleti egyház autonómiája, mely igen nagy kiterjedésű és fontos jogokat gyakorolhat. A román görög keleti egyház autonómiája például sokkal nagyobb, mint a szerbeké s azt csupán igen jelentős állami érdekeknel korlátozzák a felségjogok. Ezek a jogok is többnyire személyi kérdéseknél toltak előtérbe, az egyházfők választásánál. Egyebekben azon-

ban nem volt eset arra, hogy a kormány, vagy egyéb fórumok az egyházi önkormányzatba avatkoztak volna.

A zsinatok határozatai tehát igazában az egyház életét, fejlődését jelentik. Ennek ellenére a zsinatok működését az érdekelt egyházon kívül álló körök nem kísérik különösebb érdeklődéssel, sőt helyi-vel-közzel bevonják annak az ellenszenvnek szférájába, amelyet a román nemzetiségi politikusok s azok egyes tényei keltenek. Pedig az egyház és a politika mégis csak két dolog. Az egyház pedig a maga mesgyéin mégis humanitárius és kulturális hivatást teljesít. Még azok is, akik minden egyháznak ellenesei, elismerik ezt, csupán az egyházak hatalmát, jogait, állami támogatását támadják. A görög keleti román egyház a maga szűkös eszközeivel nagy arányú tevékenységet fejt ki. Egyházmegyéinek nincsenek latifundiumai, mint például a görög katolikus románoknak. A nagyváradi görög katolikus püspökség jávait valamikor „Pável Mihály birodalmának” nevezték. Nincsenek kanonoki stallumaik, szerzetesi vagyonuk. Mindössze egy kolostoruk van, a hódosbodrogi, a többi tíz esztendő óta akarják visszaperelni a szerbektől. Ezekkel az eszközökkel meglehetősen nagy számú iskolát tartanak fenn. Igaz, hogy ezeknek az iskoláknak román a tanítási nyelve, de ezek is csökkentik az analfabéták még mindig megdöbbentően nagy számát, növelik az értelmiséget. S az még a legtisztább magyar érzés mellett is koncedálható, hogy az ál-

lam és a közérdek részére értékesebb anyag az, aki legalább egy élő nyelven tud írni-olvasni, mint aki sehogy se tud. E mellett az olyan, aki valamelyes iskolázásban részesült, mindig hamarabb tanulja meg a magyar nyelvet is, mint aki egyáltalán nem járt iskolába. S mindaddig, míg a kötelező állami népoktatást *nem tudjuk, vagy nem akarjuk* megcsinálni, meg kell becsülnünk minden tényezőt, amely az iskolázással a teljes tudatlanságnak nálunk oly hatalmas mezőin gyomlál. S az sem vitatható el, hogy ép az elrejtett, a polgárosodás által nehezen hozzáférhető vidékeken az egyháznak kiváló erkölcs-nevelő hatása lehet. Hogy ez a hatás mekkora, mindig a lelkésztől függ, aki betölti.

Hogy a román egyházi mozgalmak felé a magyar körök nem a legbarátságosabb indulattal tekintenek, meg van az oka. A román görög keleti egyház nemzetiségi, vagy amint ők mondják, s a király által elfogadott szervezeti szabályzatba is befoglaltatott: „nemzeti” egyház. Ez tulajdonképen azt jelenti, hogy az egyház valamely nemzetiség nyelvét használja szertartásaiban, ellentétben például a római katolikus egyházzal, amelynél a szertartások egy holt nyelven szólnak. Ennek az egyháznak nyelve a román, azon természetes oknál fogva, hogy a hivei a román nemzetiséghez tartoznak. Idővel ez is megváltozhatik. A Tisza közelébe, az Alföldre jutott, eredetileg román görög keletiek nagy része magyarosodik, s ezek

Levél.

(Gróf Vylandt Miklós gróf Vylandt Sándorhoz.)

Írta: Vidovich Ernő.

Kedves bátyám!

Hosszas és fáradságos kutatásba és fejtekezésbe került a míg levelem írásához hozzáfoghattam. Előbb hájtóvadászatot rendeztem levélpapírra, azután tintára, tollra, a míg végre itt ülök az íróasztal előtt s azon töröm a fejem, hogy az ördögbe kezdjem, a mit elmondandó vagyok.

Rabul ejtett valami pokoli hatalom s most olyan szerelmes vagyok, mint egy tizenhétéves gimnazista. No csak ne kacagj kérlek, sokkal komolyabb hátere lesz e levélnek, a mint gondold. Nem csak szerelmes vagyok az én édes Marissomba, hanem feleségül fogom venni, igenis feleségül veszem, ha kitagadtok is. Elmegyek postásnak, vagy vasutasnak, de mégis feleségül veszem.

Különben Gábor Marissnak hívják s a megye egyik legjobb családjából való. Arról, hogy szegénynek jött a világra, nem tehet, viszont én sem tehetek róla, hogy van mit aprítani a tejbe.

Szöke. Oh, ha látnád, milyen szép verset írnál hozzá, vagy lelkesülten elmondanád legszébb parlamenti dikiédót.

Azonban kedves bátyám, nem ez a fő. Mariss nemcsak szép, de — szeretet is engem. S ez a szépségét megkétszerezi az én szememben.

Egy hónapja ismerjük egymást. — Egy

ünalmas vasárnapi délutánon, midőn szobafogságra voltam kárhozthatva, ismerkedtünk meg s sokáig csak mint jópajtások beszélgettünk egymással. Képzeld, még a kutyámat is úgy meghódította, hogy jobban szereti őt, mint engem. Még jobban meghódított engem, úgy hogy ma már rabja vagyok, tökéletes rabja.

Nincs is menekvés, bármint prüszköltek is ellene, én Mariss feleségül fogom venni.

Arra kérlek tehát, beszélj rá az öregre, egyezték bele szépszerével.

Addig is ütel

Miklós.

Vylandt Sándor, mikor megkapta az öreg levelét, nagyot káromkodott s háromszor a földhöz vágta a ragyogó kalligráfiával megírt sorokat.

Az idősebb Vylandt országgyűlési képviselő volt. A legelső parlamenti ülésen avval tette magát híressé, hogy egy nagyon ékes beszéd közben felkiáltott:

— Szamárság!

S épen ezért megbocsátható volt az a sértés, amelyet most az egész dicső armádián ejtett, midőn haragosan felkiáltott:

— Szamárság!

A levélnek azonban meg lett az az eredménye, hogy hosszas családi tanácskozás után Vylandt Sándort leküldték Dombóvárra s utasításképen megtöltötték a tárcáját ezres bankókkal.

A hadnagy nagyon jól tudta, hogy így lesz s az első vonatnál várta a bátyját.

Mikor a lakására értek, a majorescó hosszasan tünődés után így kezdte meg az alkudozásokat:

— Mennyi pénz kell?

Vylandt egy kereveten feküdt s nem mozdult meg, hanem egykedvűen felelt:

— Harmincezer forint kaució s évi tizezer forint apanázs.

Sándor dühösen ugrott fel. — Hát csak ugyan számár vagy! — kiáltott.

Husz éves multál s házasodni akarsz. Nem is szólok arról, milyen könnyelmű lehet az a leány, aki egy gyerekhez nőül akar menni, de kijelentem az apa nevében, hogy ő többé nem akar tudni rólad, tessék csinálnod, amit akarsz.

Miklós épen olyan monoton hangon felelt, mint előbb.

— Sajnálom, akkor megyek postásnak.

Az öregebb Vylandt idege en járt fel s alá. Epen egy hosszabb beszédet akart mondani, amelynek eszméje a család iránti köteles tisztelet lett volna, midőn hirtelen kopogtattak s belépett egy fiatal leány.

Kezében hatalmas virágbokréttát tartott. Egy kicsit reszketett a keze, de mégis bátran lépett a szobába.

— Láttára Miklós felugrott s csak ennyit tudott mondani:

— Mariss!

Mariss pedig most már biztos mosolygással közeledett Vylandt Sándor felé s félig mosolyogva, félig ünnepélyesen átnyújtotta a csokrot s halkán mondá:

között már beszélnek is a magyar görög keleti egyházi. S teljesen kizártnak nem is lehet tartani, hogy a mint a román görög keletiek kijutottak a szerb görög keletiek fenhatóságából, az azokkal való közösségből, valaha a magyar görög keletieknek is megszületik a Saguna Andrá-suk, s megalkotják a maguk külön szervezetét.

A míg az egyház nemzeti jelzője csak az egyház nyelvére vonatkozik, még nem okoz semminő visszahatást. Tagadhatatlan azonban, hogy ez a nemzeti jelző erős, gyakran szembeötlő kapcsolatot jelent a román egyház és a román nemzetiségi politika között. A román politikusok az egyház érdekeinek védőiként lépnek föl, viszont az egyház a maga tömegeit és tömeg-vezetőit a politikusok rendelkezésére bocsátja. Pedig ez természet-ellenes szövetség, a melynek fonákja csak addig nem látszik meg, a míg a kettőnek érdekei véletlenül találkoznak, mint például ez idő szerint a népiskolai törvényjavaslatnál. A nemzetiségi párt azonban radikális, demokrata pártként lép föl, s más programmal a tömegeket ma nem is lehet hódítani. A radikális pedig végső céljaiban az egyház ellen fordul, a mint hogy a nép se marad örökké a maga egészében az egyház hatalma alatt. A nemzetiségi politikusoknak akkor választani kell az egyház és a tömegek között. Olyan politika és olyan egyház, amely nem csupán holnapig rendezkedik be, ezt az előrelátható fordulást nem hagyhatja figyelmen kívül. És ezért kell, hogy a nemzetiségi egyház és a nemzetiségi politika személyeiben, törekvéseiben, eszközeiben egymástól minél jobban elválasztassék.

Az aradi román zsinat, amely két szentszék területét foglalja magában és a hatásköre hét vármegye görög keleti románjainak ügyeire terjed ki, az idén csöndes üléseknek néz elébe. Csupán a népiskolai törvényjavaslat révén szövődött belé a politika. A javaslatok ügyében feltűnést keltő határozatot hozott a zsinat: fölhívta

— Hallottam, hogy itt van s a parlament hatalmas vezérifőjének evvel a csokorral akar-tam kedveskedni.

Átnyújtotta a csokrot s mint a rapportra jelentkező regnuta, állott Vyllandt előtt.

Vyllandt Sándor hallgatott egy ideig. Lát-szólag gyönyörködött a leány szépségében, aztán gyors mozdulattal kezét csókoit neki s ünnep-lyesen mondá:

— Köszönöm a szíveséged, kedves sógor-asszony.

Miklós eleinte tágranyilt szemekkel nézett a bátyjára. Később felkacagott s is s a két test-vér nevetésébe belevegült a Mariss csengő ka-cagása.

— Ezt ügyesen csinálta. Mariss — szólalt meg végre Miklós.

Mikor a két testvér együtt maradt, Sándor sokáig nézett Miklósrá, majd röviden, de jelentőségtelesen ennyit mondott:

— Hm!

A hadnagy hosszú ideig hallgatott, aztán s is hasonló hangnemből felelt:

— Hm?

— A családi tanács határozata értelmében — szólalt meg Vyllandt Sándor — beleegyezem a házasságodba, azonban tisztí rangod letétele mellett internálunk bizonytalan időre a horvát-orosz, gradiskai birtokokra, amely itélet ellen felebbezésnek helye nincs.

Vyllandt a nyakába ugrott a bátyjának. Különböztetett volna akkor is, ha Mezopotániába internálják.

a püspöki kart, hogy az járjon közbe a királynál, akit arra kérjen, hogy a főrendiház által is már elfogadott törvényjavaslatokat ne szentesítse. A küldöttség — ha a püspöki kar csakugyan vállalkoznék erre az utra, előreláthatóan nem fog célt érni.

Ettől eltekintve, a zsinatnak igen hig-gadt, békés a hangulata. A multak viharai után az egyház maga törekszik arra, hogy tevékenysége az egyházi hivatás terein maradjon. Minél jobban és hathatósab-ban vonják meg a nemzetiségi törekvések-től elválasztó határvonalat, a közvélemény annál nagyobb rokonszenvvel fogja kísérni az egyház működését, s a zsinatokat, a melyeken az egyház önkormányzata tisztán és mellékcéloktól mentesen érvényesül.

Lázás munka.

A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula el-nökletével ülést tartott. Ülés elején Kos-suth Ferenc betérjesztette a vasutasok fi-zetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot. A zárszámadási ügyek befejezése után átter-tek a munkásházokról szóló javaslat tárgya-lására. A javaslatot általánosságban egyhan-gulag elfogadták. A részletes vitát néhány felszólalás után holnapra halasztották.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 13.

Szünet volt elegendő, a képviselők mégis lassan gyülekeznek. A karzatok tele, eljöttek a vasutasok, akik a fizetésrendezési javaslatot várják. Az ablakra felrakták már a nyári, zöld függönyöket, nyári ruhákban vonulnak fel a vidékről jött, lesült arcú honatyák. Nagy feltű-nést kelt, hogy a horvátok, akikről utóbbi idő-ben annyi szó esett, rendkívül nagy számmal jöttek el

Részletes tudósításunk:

(Folyó ügyek.)

Justh Gyula elnök kevéssel tíz óra után megnyitja az ülést. Bemutatja a főrendiház ál-tal is elfogadott, szentesítés alá kerülő javasla-tokat.

Végleg igazolják Popovics György lugosi mandátumát. Jelentik, hogy Juriga Nándor két évi államfogház büntetését megkezdette, 1909-ben fog kiszabadulni.

Vajda Sándor ismeretes ügyében a gyors-írda ellen beszüntetik az eljárást.

Hammersberg László jegyző betérjeszti az összehírdetelenségi bizottság itéletét, amely sze-rint Udvary Ferenc mandátumát megszüntnek jelentik ki.

(A vasutasok dolga.)

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter be-terjeszt egy jelentést és négy törvényjavaslatot: két vasutengedélyezésről, a vasuti szolgálati rendtartásról (helyeslés) és a vasuti alkalma-sítottak illetményeinek rendezéséről. (Eljenzés, taps.) Kéri, utasítják a bizottságokhoz a javas-latokat. Ezek előterjesztésével beváltja a tárcá-ja átvételekor tett ígérletet. Kéri a két javas-latnak — amelyek között junktim van — sür-gős elintézését. (Lelkes eljenzés.)

Justh Gyula elnök: A javaslatok ki fognak nyomatni és megküldetnek a bizottságoknak.

A kérvényi bizottság előadó betérjesztik a tárgyalásra előkészített kérvényeket.

(A zárszámadások.)

Justh Gyula. A zárszámadást vizsgáló bi-zottság előadója külön véleményt terjesztett elő. Ez házszabályellenes, tehát utasítani kell a bi-zottságot, hogy olyan előadót bizzon meg, aki különvéleményt nem terjeszt elő. (Zaj.)

Ugron Gábor hozzájárul az elnök indítvá-nyához, mert az előadó csak a többséget kép-viselheti.

Hencz Károly szerint ez a kérdés már a bi-zottságban is felmerült. Hozzájárul az elnök elő-terjesztéséhez.

A Ház hozzájárul az elnök javaslatához.

(A munkáslakások.)

Következik a gazdasági munkásházak épi-tésének állami támogatásáról szóló törvényja-vaslat.

Ifj. Madarász József, a munkásügyi bizott-ság előadója ismerteti a javaslatot és a mun-kásügyi bizottság álláspontját. Végül szózatot indít a munkásokhoz és kijelenti, hogy nincs szebb dolog, mint az édes anyaföldhöz való kö-töttség. (Eljenzés.)

Lányi Mór kijelenti, hogy munkásvédelmi intézmények dolgában Budapest a legszegé-nyebb városok közül való. Az utóbbi időben nem történt semmi jelentősebb a munkások dolgában, kivéven az 1908. évi IV. t. cikket, a mely gyönyörűen kifejlesztette a kivándorlást ipart. Apró cseprő reformokkal ezen a bajon már nem lehet segíteni. Ma már az egész gaz-daságot átalakító nagy munkálatokra van szük-ség. Nem lehet tagadni, hogy a munkásbajok szorosán összefüggnek az agrárbajokkal. Fog-lalkozik a külföldi példákkal, a német és fran-cia viszonyokkal. Noha Németországban nagyon kicsi a munkabér, egy jól szervezett agitáció még is oda irányuló kivándorlásra csábítja a délvidéki népünket. Az Egyesült Államokban ki-tűnő birtokpolitika egyensúlyozza az ipari kri-ziseket, Oroszország is az agrárbajokat sinyli. Ott annak idején a nagy irtokosok tiltakoztak az ellen, hogy a parasztnak földet adjanak, mert akkor számukra nem marad munkás.

Kifejti, hogy a házat szerző munkás a leg-állandóbb, a legmegbízhatóbb. Ennek tudatá-ban méltányolja a javaslatot. Kifogásolja, hogy a törvényjavaslatban nincs világos intézkedés az örökösödésre nézve. Mindazonáltal elismerés-sel van a miniszter iránt s a javaslatot örömmel elfogadja (Helyeslés.)

Maniu Gyula: A törvényjavaslatot általá-nosságban elfogadja. Csak a munkásügyi bi-zottság jelentése ellen van kifogása, mert az különbséget tesz politikai pártok között. Ez pe-dig nem helyes. Egyébként ismét kijelenti, hogy a javaslatot, miután nagyon humánus, el-fogadja.

(A kivándorlás ellen.)

Darányi Ignác földmívelési miniszter: Min-denekelőtt megvédelmezi a munkásügyi bizott-ság jelentését, mert igenis védekezni kell az olyan pártok alakulásával szemben, amelyek nem követnek hazafias irányt. Lányival szem-ben kijelenti, hogy a mezőgazdasági munká-sok érdekében temérdek szociális törvényt hoz-tak. A kivándorlás tekintetében első sorban an-nak indító okát kell megszüntetni. Erre vonat-kozólag a belügyminiszter legközelebb törvény-javaslatot fog benyújtani s akkor alkalma lesz a Háznak, hogy ezt a kérdést megvitassa. A munkásházak főcélja az, amit a telepítések is céloznak, hogy a munkás kis ingatlanhoz jus-son. Miután ez a törvényjavaslat alkalmat nyújt, hogy a munkásokat erkölcsi és humá-nus intézkedésekkel a hazai földhöz kössük, kéri a javaslat elfogadását. (Eljenzés.)

Előadó: Nem kíván szólni.

A Ház a javaslatot általánosságban egyhan-gulag elfogadja.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Egy kis tévedés.)

Szünet után.

Farkasházy Zsigmond: Személyes megtá-madatás címén szólal fel. Az elmúlt héten megkérdezte Kossuth Ferencről, hogy a mai ülésen tárgyalják-e a zárszámadásról szóló je-lentést. Azt a választ kapta, hogy nem. Ezért nem volt ma az ülésen a jelentés betérjeszté-sekor. O már a jelentés megállapításakor be-jelentette, hogy különvéleményét is benyújtja. A Ház határozatához hozzájárul.

Elnök: Ez teljesen felesleges, mert a Ház a bizottságot más előadó választására utasította. Következik a részletes tárgyalás.

(Gyors tárgyalás.)

A 23-ik szakasznál

Thorotzkay Miklós gróf azt a módosítást ajánlja, hogy csak akkor adjon az állam támo-gatást, ha legalább tíz munkásházat léte-sítenek.

Nagy György örömmel üdvözli a javaslatot, amelyben előrevetett sugarát látja a parlament nagyszabású szociális reformjainak. Módosítást

nyújt be, amely szerint a támogatott magyar állampolgár legyen.

Ezután letárgyalták a 10. szakaszt és apróbb módosításokkal általánosságban és részleteiben elfogadták a javaslatot.

Ezzel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

A veszélyes trónpretendens.

Rio de Janeiro, máj. 13. Orleansi Lajos herceg holnap utjában Paraguay felé az Amazone gőzösön ideérkezik. A brazil kormány megtette a szükséges intézkedéseket az esetleges partraszállás megakadályozására.

A vízvezeték megváltása

Az angolok makacskodnak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Az aradi vízművek megváltására kiküldött szakbizottság Heinrich Sándor takarékpénztári vezérigazgató elnöke alatt ma délután négy órakor kezdte meg tárgyalását. Március hónapban a tárgyalásokat azzal szakították meg, hogy a város szakértői vizsgálják meg a vízvezetéki társaság üzleti könyveit. A város szakértői a múlt héten befejezték működésüket s így ma délután előterjesztették észre tételeiket.

A bizottság délután három órakor kiment a viztoronyra, ahol a vízvezetéki társaság könyveit átvizsgálta, azután visszatért a városházára, ahol esti negyed tíz óráig tanácskozott. A tárgyalásról semmi sem került nyilvánosságra, mert a bizottság tagjai szigorú titoktartást fogadtak. Amint hallatszik, a sorsolási és értékleírási ügyek felett folyt a vita. Holnap délután három órakor folytatják a tárgyalásokat, amelyek előreláthatólag három napig fognak még tartani.

Az Aradi Közlöny tudósítójának az alábbiakat sikerült megtudnia a mai tárgyalásról:

A tárgyalás folyama alatt a vízvezetéki társaság egyik szakértője a jogügyi bizottságnak javaslatát kívánta beszereztetni. A város kiküldötteinek egyike hevesen ellenezte a kívánság teljesítését, mert azok az iratok csak jogi vélemények, amelyek nem tartoznak és nem is tartozhatnak a szakértő-bizottság elé. A bizottság elnöki döntéssel a város kiküldötteinek álláspontját fogadta el.

Hosszabb vita fejlődött ki az 1906. évi mérleg körül. A vízvezetéki társaság ugyanis az 1906. évi nyereség- és veszteségszámla „költségek” rovatából a törlesztési terv szerint ki-sorsolandó részvények törlesztésére szolgáló 15 ezer koronát kellően elfogadható indok nélkül kihagyta.

A város szakértőinek egyike azt indítványozta, mondja ki a bizottság, hogy ez az összeg sorsoltassék ki. A vízvezetéki társaság kiküldöttei elleneztek ennek kimondását. A vita a késő esti órákba nyult, végre az elnök szavazás alá bocsátotta a kérdést. A város szakértői igen-nel szavaztak, a vízvezetéki társaság szakértői azonban megtagadták a szavazást és kijelentették, hogy a jegyzőkönyvet nem írják alá.

Azzal indokolták eljárásukat, hogy ők már előzőleg szavazást kértek ama elvi kérdés eldöntésére, vajjon a részvénytörlesztési összeg üzemkiadást képez-e vagy sem?

A bizottság ezután még egy részletkérdésről tárgyalt, majd az elnök felfüggesztette a tárgyalást és folytatását holnap délután három órára tűzte ki.

A kutyamosó halála.

Jó kutyának lenni.

Tragédia a Marosban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Schmidt János a K. u. K. hadseregben kutyamosói tisztséget töltött be, igyen szolgálván a haza üdvét. A kutyamosóifegyvernem tudvalevőleg igen kényelmes fegyvernem. Az ember nem rukkol, nem gyakorlatozik, ellenben kipucolja a tiszt ur csizmáját, fegyverkabátját és miután eleget tett ilyenmü kötelességeinek, elviszi sétálni a tiszt ur kutyáját. A tiszt ur kutyája ugyanis igen fontos egyén: fontosabb, mint egynémely renitens közlegény. A tiszt ur kutyájának egészségügyi szempontból sétára van szüksége. A tiszt ur kutyája a melegebb idők bekövetkeztében fürdeni is szeret. Miután pedig a kutyák csak a legtrikább esetben mennek Gleichenbergbe, avagy más hasonló fürdőhelyekre: a szegény tiszt ebeknek be kell érniök a legközségesebb Maros fürdővel. Szomorú sors ez, az igaz. De így van. A cs. és kir. hadseregben silány dolguk van a tisztnek is és így érthető, ha például egy-egy tiszt ebecske kiszolgáltatására csak egy ember jut. Egy emberből álló szolgálatszélyzet és Marosfürdő: a kutya legyen kutya ilyen szomorú körülmények között.

Hogy azonban visszatérjünk Schmidt Jánosra, Schmidt János az aradi 28-ik vadászbataillon vadászai között szolgált és katona volt für besondere Zwecke. Szolgálatára Schnabel Rudolf százados kutyája mellé osztották be. A Dienstreglame szabályai ugyan nem szólnak az ilyen beosztásról, sőt semmiféle előírás nem említi, hogy a tisztek kutyáinak külön ember járna. Schmidt János mindazonáltal egyszerűen meghalt azért, mert a kutyára kellett vigyáznia. Egy emberrel kevesebb: de a hadsereg büszke lehet. A K. u. K. Mannschaft nemcsak a császárért és a hazáért, de egy kutyáért is meghal, ha arra kerül a sor.

Schmidt János ugyanis gazdája utasítása folytán ma délelőtt sétálni vitte a fent körülírt kutyát. Utasítása volt a kutya megfürdetésére.

Schmidt János tehát elvonult a Maros partjára, ahol egy kutyamosóhoz illő szakértelemmel mosdatni kezdte a kiváló kincstári állatot. A mosdatás kitünően sikerült. A kutya már majdnem forschriftmészig tiszta volt, amikor megtörtént a szerencsétlenség. A pajzán eb ugyanis egyszerűen belement a mélyebb vízbe és ott erőteljesen kezdett lubickolni. Csak az orra látszott ki és szegény Schmidt János, aki nem volt tisztában a kutyák uszómesteri tudományával, megrémülten konstataálta, hogy a derék állat rögtön belefut a vízbe. Ha pedig ez megtörténik, akkor . . . akkor egyszerűen beüt a világ vége, szelíd fenytékekkel és huszonegy nap szigorított áristommal sulyosbitva. Uszni ugyan nem tudott, de megpróbálta. Beleugrott a vízbe és kiakarta menteni a kutyát.

A dolog megfordítva ütött ki. A kutya higgadtan kiuzott és hazament, Schmidt János ellenben belefut a Marosba.

Holnapután pedig katonai díszszel fogják eltemetni a szegény Schmidt Jánost. A temetésére talán elmegy a gazdája is és a koszorújára fel fogják írni:

Dem Opfer seines Berufens.

Igy halnak meg a Schmidt Jánosok. Hat krajcár napi zsoldért és állítólag a császár és a haza szolgálatában.

A vasutasok fizetésrendezése.

A szolgálati rendtartás.

Beterjesztették a javaslatot.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 13.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a képviselőház mai ülésén terjesztette be a rég várt törvényjavaslatokat, a magyar királyi államvasutak évi fizetéssel bíró alkalmazottai illetményeinek rendezéséről és a vasuti szolgálati rendtartásról. A fontos javaslatok közt a kormány junktimot állított fel, ami annyit jelent, hogy szolgálati pragmatika nélkül nincs fizetésrendezés. A javaslatok főbb rendelkezései egész rövid kivo natban ezek:

A fizetésrendezés.

A tisztviselőket 9 fizetési osztályba, a többi alkalmazottakat 34 fizetési csoportba osztja a javaslat. A fizetési osztályok táblázata a következő:

I. (Elnök) 15.000 korona fizetés és 3000 korona lakáspénz.

II. (Igazgató) 12.000 korona fizetés és 2500 korona lakáspénz.

III. (Igazgatóhelyettes és üzletvezető) 10.000 és 9000 korona fizetés, 2000 és 1600 korona lakáspénz.

IV. (Főfelügyelő) 8400, 7800 és 7200 korona fizetés és 1800 és 1600 korona lakáspénz.

V. (Felügyelő) 6600 fizetés 1500 lakáspénz.

" 6000 " 1300 "

" 5400 " 1050 "

" " 900 "

" " 750 "

VI. Titkár 5000 K fizetés, 1250 K lakáspénz.

Főmérnök 4600 " " 1100 " "

Főellenőr 4200 " " 875 " "

" " 750 " "

" " 625 " "

VII. Segédtitkár 3800 K fiz. 1000 K. lakáspénz

Mérnök 3500 " " 900 " "

Ellenőr 3200 " " 700 " "

" " 600 " "

" " 550 " "

VIII. Fogalmazó 2900 fizetés, 900 lakáspénz.

Mérnök 2600 " " 720 " "

Hivatalnok 2800 " " 630 " "

" " 540 " "

" " 450 " "

IV. Hivatalnok 2000 fizetés, 800 lakáspénz.

" 1800 " " 640 " "

" 1600 " " 560 " "

" " 480 " "

" " 400 " "

A hatodik osztályban a várakozási idő négy év, a hetedik és nyolcadikban három, a kilencedik osztály első fokozatában három, a többiben két év.

A fizetési csoportoknál új intézkedés, hogy a miniszter az összes alkalmazottakat egy táblázatba foglalta. Az egyik csoportból a másikba elméleti és gyakorlati szakvizsga útján juthatni. Az alsóbb személyzet fizetésének rendezése 5,917.289 korona több költséggel fog járni. A legmagasabb csoportba tartoznak a mozdonyfelvigyázók 2500—3600 korona fizetéssel, a legalsóbbba a II. pályadozók, tűzdozók, dozók, sorompodozók, korlátodozók, hidodozók, kapudozók és kocsidozók 600—900 korona fizetéssel. Ot lakáspénzosztály van: a legmagasabb lakáspénz 800, a legkisebb 150 korona. A javaslat fizetés és lakáspénz címén 10,584.200 korona évi több-költséget hárít az államvasutakra, az összes évi

többkiadás 14,495.150 korona. A hivatalnokgyakornok havi díját 90 koronáról 100 koronára emeli a javaslat. A *napidíjak* a tisztviselői V. és VII. fizetési osztályban 1—1 koronával emelhetnek. Emellett a *napidíjak* az eddigi tényleges távolléti idő szerint való felszámítás helyett *naplári napok szerint lesznek felszámíthatók* s az állomásból való távollét minden megkezdett napja egész napnak fog tekintetni. A javaslat az eddigi kilométerpénz-díjazást vegyes díjazási rendszerre alakítja át.

Az eddigi számtiszt és irodatiszt elnevezéseket a javaslat elhagyta. A tisztviselői kezdőfizetést a javaslat az eddigi 1400 koronával szemben évi 1600 koronában állapítja meg. A javaslat indokolása szerint ennél magasabb alapfizetés a pályakezdő vasutasok számlájának értékével szemben *tulmagas ellenszolgáltatást* képezne.

A fizetésrendezésről a javaslat indokolása ezt mondja:

A tervezett illetmény szabályozás folytán a kormány az államra háruló nagy megterhelését fokozhatónak nem tartja s következőképp a javaslat pénzügyi keretén túlterjedő minden további törekvést olyannak kell tekinteni, melyhez semmi körülmények közt nem járulhat.

Az indokolás szerint ezzel az államvasutak alkalmazottainak illetményei a magyar és osztrák állam. az osztrák államvasuti és déli vasuti, az olasz, porosz és belga államvasuti alkalmazottak fizetését túlhaladják.

A szolgálati pragmatika.

A szolgálati pragmatika 4. §-ának a) pontja szerint a vasutak szolgálatába csak oly egyén vehető fel, aki *magyar állampolgár* és a magyar nyelvet bírja. Ugyane szakasz szerint az a) pont rendelkezései Horvát Szlavonországok területén a városi közuti vasutak alkalmazottaira nem terjed ki, ezek tehát teljesen horvátok lehetnek s a többi vasuti alkalmazottól pedig megkívánják a horvát nyelv ismeretét.

A 11. §. szerint, ha az alárendelt azt hisz, hogy főlebbvalójának valamely meghagyása ellenkezik a törvényekkel, rendeletekkel vagy utasításokkal, vagy veszedelmes, aggodalmait kifejezni köteles, de ha a főlebbvaló fentartja utasítását, azt végrehajtani tartozik, de kérhet írásbeli utasítást.

A 14. §. így hangzik: Szóbeli jelentések, külön fekhívás nélkül, csak a közvetlen főlebbvalóhoz intézhetők, aki azokat, *ha szükséges*, a felsőbbbség elé terjeszti.

A 20. §. szerint az alkalmazott köteles a hivatali titkot mindenkivel szemben, még a *szolgálati viszony megszűnése után* is megőrizni. Erthetetlen rendelkezés ez: A hivatali titok megsértését követi el az alkalmazott, ha valamely rá nem tartozó szolgálati ügyről titkos uton, meg nem engedett módon tudomást szerez.

A 24. §. szerint attól az alkalmazottól, kinek illetményei törvényes letiltás útján oly összeggel vannak megterhelve, mely állandó illetményeinek 2 évi összegét meghaladja, a *felsőbbség követelheti, hogy bizonyos méltányos határidőn belül hitelezőt elégítse ki* s a letiltást oldassa fel.

A 27. §. szabályozza a szabadságidőt. E szerint: a) a tisztviselők 10 évi szolgálat után 14 napra, a 20. szolgálati évig 21 napra, ezután 28 napra, b) a többi fizetési alkalmazottak az első 10 évi szolgálat alatt 7, a 20-ik évig 10 és ezután 14 napra tarthatnak igényt.

A 28. §. szerint az alkalmazott *valamely jelölt megválasztása érdekében mozgalmat nem szerezhet és híveket nem toborozhat*

A 29. §. szerint az alkalmazottak nem lehetnek olyan egyesületek tagjai, melyeknek törekvései a kereskedelemügyi miniszter megítélése szerint *a vasuti szolgálat érdekeivel össze nem egyeztetethetők*.

A 38. §. szerint fegyelmi büntetés alá eső szolgálati vétség a *szolgálatnak tömegesen jelentkező lanyha teljesítése is a célból, hogy az utasítások pontos megtartásának ürügye alatt a forgalom megnehezíttessék vagy megakasztassék* (passzív rezisztencia).

Ifjú szerelem.

*

Virágh Juliska 13 éves leány ma délelőtt fél tíz óraker öngyilkossági szándékából marólugot ivott es súlyos belső sérüléseket szenvedett. A leányt a mentők a kórházba szállították. Virágh Juliska boldogtalan szerelem miatt akart megválni az élettől.

*

A budapesti Vigszínházban éppen most szerepel egy berlini német színtársulat, a mely Frank *Wedekind*-nek szenzációs diátragédiáját, a *Tavaszi ébredés* t adja elő. A darabban a világhírű szerző a gyermekek szerelmi világát viszi a színpadra és ostromozza a mostani nevelési rendszert, a mely eltitkolja a fejlődő gyermekek előtt a szerelmet, annak rendeltetését, a fajfenntartás magasztos hivatását. Az emberi dolgok eltitkolása még növeli a miszticizmusra hajló, fejlődő gyermek emberek kíváncsiságát. A golya mesékkel tévutra vezetett fiatalokban felébred valami, de nem tudják megmagyarázni, hogy mi az? A felébredt valami, amely nem más, mint kíváncsiság az ismeretlen után, leküzdhetetlen erővel hatalmába keríti a felizgatott lelkű, beteges képzeletű, serdülő ifjút és leányt, sarkalja, kergei, hajszolja őket az ismeretlennek felismerésére. A véletlen — a legjobb alkalmászörző — segítségükre van a fiataloknak. Találkoznak, elbuknak. Kész a lelkek tragédiája. Az ismeretlennek megtudása nyomában a lélek megmetyelzése és testi betegség jár. Az ilyen „jónévelésű” fiatalokól pedig időelött enervált emberek lesznek. Az ifju, amikor a férfikorba lép, már csömörlött, bomlott idegzetű, a leány pedig virulása idején hiszteriás. Ez a titkolódzó „jónévelés” eredménye.

Ilyen gondolatok szűrődnek le a *Wedekind* darabjából. Az élet, a természet más igazságokat mond.

Van egy fiatal leányka, a jelen esetben *Virágh Juliskának* hívják. Mindössze 13 esztendő, tehát még el sem érte a törvényben megszabott serdülési kor kezdő határát. A teste olyan fejlett, mintha már 19 esztendő lenne. Szegény család gyermeke. Nem kaphatta meg azt a bizonyos „jónévelés”-t. Otthon trágár szavakat hallhatott, talán férjes nővérei vannak, akik *szan zsen* beszélgettek a nászéjszakájukról, talán ugyanabban a szobában, amelyben a leányka volt, adott az anyja életet egy újszülöttnak. Amint a szegényebb családoknál történni szokott. A fiatal leány előtt talán nem is titkoltak semmit, felvilágosították mindenről, tudott mindent, tehát nem is lehetett kíváncsi.

Most pedig az következik, hogy a természet keresztet huz a *Wedekind* igazsagai fölött. A testileg hamar érett leány, talán még tizenkét éves sem volt, odadobta

magát valakinek. Nem kíváncsiságból, mert hiszen mindent tudott. Elbukott, mert korai érettsége, pezsdülő vére hajszolta, hogy egy fűszeres, langyos májusi éjszakán a teste érintetlenségét feláldozza a forró vére által követelt pillanatnyi mámorért. A leányka súlyos beteg lett. A kórházba viték és kigyógyították. Az öreg doktorok és az erénycsőszök fejet csóváltak. Még egészen fiatal és máris elbukott. Pedig az eset nem is rendkívüli, nincsenek nevelési és erkölcsi indító okai. A kifejlett leánykában hamar ébredt fel az asszony, nem tudott ellentállani a természet törvényeinek. Ez az egész.

Juliska most már egy évvel idősebb. Az asszony már ébren van benne. Szerelmes lett egy legénybe. Boldogtalan szerelmes volt, mert a legény nem szerette. Talán csunya Juliska s ezért nem szerette a legény. A leányka marólugot ivott, el akarta magát pusztítani. Nem sikerült. Most a kórházban fekszik iszonyu kínok között. Lázában talán félrebeszél és ilyeneket mond:

— A fene egye meg a természetet. Miért sietett nálam olyan nagyon. Várt volna a sorára, amíg 18 éves leszek.

Juliska talán felgyógyul, talán elpusztul. Az orvosi tudomány dolga.

Ilyen témákat vet felszínre az élet. Most pedig kinek higgyen a szülő? *Wedekind*nek, aki azt mondja, hogy fel kell világosítani a gyermeket, vagy pedig az életnek, amely az ellenkezőre tanít? Erre feleljen meg valaki...

Styx.

Váltóhamisító főhadnagy.

Letartoztatás a sporttelepen.

A karrier vége.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 13.

A fővárosi sportéletnek egyik igen ismert tagjával, *Radenich* Ferenczel történt tegnap egy kis baj. Amint fővárosi tudósítónk jelenti, a sportférfit letartoztatták váltóhamisítás miatt.

Radenich még néhány hónappal ezelőtt dragonyos főhadnagy volt és az alig 23 éves fiatalemberre a katonai pályán szép jövő várt. de a fiatalember rossz társaságba került, költséges passziói voltak, aminek az lett az eredménye, hogy katonáéktól sürgősen szabadságotlatni kellett magát, különben rangját elveszítette volna.

Radenich a fővárosban telepedett le és egészen a sportnak élt. Valami csekélységgel hazuról segélyezték, de ez költséges passzióinak tizedrészét sem fedezte. Nagy és előkelő ismeretsége volt, uri körökben fordult meg és — hitelből élt. Ezelőtt két héttel elment ismerőséhez, *Villányi* Kálmán kereskedőhöz és elmondotta:

— No, kint vagyok a vízből, már nincsen semmi baj. Frici bácsi adoptált, most azután lesz pénz elég.

Ez a „Frici bácsi” *Wimmersberg* Frigyes kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos és *Villányi* ezt az adoptálást éppenséggel nem találta lehetetlennek. Néhány nappal később *Radenich* újra eliótt *Villányi*hoz és így szólt:

— *Villányi* bátyám, nagy szívessegre kérem! Fogadóapámnak jelenleg nincsen pénze, nekem pedig sürgősen kell, számítolja le ezt a váltócskát.

A váltócska 1200 koronáról szól: rajta

Wimmersberg Frigyes és Dóri Béla földbirtokos szerepeltek.

Az feltűnt, hogy a dugdagnak ismert Dóri Béla 1200 koronás váltót irt alá, de Radenich elosztatta a kételyt:

— Tudja, hogy milyenek az emberek. Ha 1200 koronát kér tőle, azt nem adja, míg a nevet első szóra odakanyarítja.

Villányinak nem volt heverő pénze. A váltót a IV—V. kerületi ta arékpénztár szövetkezetnél akarta leszámoltatni. De a szövetkezetnél, mint ez már régi szokás, nehezen ment az „adás”. Radenich nem tudta kivárni és addig járt Villányi nyakára, míg ez 1080 koronát kifizetett neki.

Radenich allig vágta zsebre a pénzt, sietett a szövetkezethez és kijelentette:

— Már nincsen szükség a pénzre. Küldjék vissza a váltót Villányinak.

A váltó azonban már leszámítás alatt volt, az aláíróknak is kiment az értesítés és tegnapelőtt kitűnt, hogy ugy Wimmersberg, mint Dóri aláírásai hamisítványok.

Villányi kérdőre sem vonta Radenichot, hanem egyenesen sietett a rendőrségre, ahol azonnal két detektívot küldtek ki a váltóhamisító főhadnagy után.

Ezek a zuglói sporttelepen találtak rá, labdarugó tréningel volt elfoglalva, éppen golt rugott, amikor az egyik detektív melléje lépett és azt mondotta:

— Kedves Radenich ur, kövessen. A rendőrség embere vagyok. Tessék csendben követni, nehogy botrány legyen.

És a főhadnagy csendben követte, nehogy botrány legyen. A váltóhamisítót átkísérték az ügyészhez.

Báró Fechtig — Gróf Vay.

A koldusbáró működik.

Örömteljes viszontlátás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

A báró ur — Fechtig Armand báró — még mindig nem nyugodott meg. A vérében van a kóbor szellem, mint ama bizonyos bolygó hollandinak. Zöldre festett tolonkecsi, kényszerutlevél, szegényekháza nem törték le, illetve meg az arisztokratát. Bejárta kétszer, vagy hányszor az országot. Végigkoldult minden várost és községet s temérdek kellemetlenséget okozott Aradvárosának, mert a megpumpolt hatóságok a városi tanácshoz fordultak és tőle követelték a báró urra költött költségek megtérítését. Arad pedig előkelő fiáért ugy fizetett, mint a köles.

Az adós is megunja fizetni a követeléseket. Aradvárosa pedig még jobban megunta, mert nem is volt kötelessége Fechtig Armand báró passzióinak költségeit fizetni. Felirt tehát a belügyminiszterhez, hogy csináljon már valamit, mert ez nem mehet így tovább. Utóvégre a városnak egyéb kötelességei is vannak, mint a báró urért fizetni. Továbbá 69 százalék a pótdadó, nagy a drágaság stb. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter és Hadik gróf államtitkár csóválni kezdték a fejüket.

— Egy született báróért sem akarnak már fizetni? Hát akkor kiért? — kiáltott fel Hadik sötéten.

A belügyminiszternek azonban vajból van a szíve és olvadni kezdett a város könyörgés-től. A pótdadó, a drágaság és az egyebek arra birták a belügyek vezetőjét, hogy rendeletet adjon ki. Ebben pedig megtiltotta Magyarország összes hatóságainak, hogy egy fillérrel is támo-

gassák Fechtiget, mert Arad nem evett kefével tovább is fizetni.

Fechtiget a fővárosban érte a miniszteri rendelet. Mondhatnók: kellemetlenül érte. A bárónak azóta felkopott az álla. Annyira felkopott, hogy a kopástól beteg lett és Fechtig kórházba került. A napokban kiengedték a kórházból és szabadjeggyel Aradra küldték. Fechtignek könnyek gyűltek a szemébe, amikor Aradot meglátta. Nem a szülőváros láttára könyezett, hanem azért, mert nem tudta, hogy mihez kezdjen. Dolgozni nem mehet, mert báró és mert nem is szeret dolgozni. Koldulni szintén nem mehet, mert Fechtig néven nagyon is jól ismerik.

Könyezés közben gondolt egyet: hogy ő gróf Vay néven könyöradományokat fog gyűjteni. Azért választotta ezt a nevet, mert a közönség ettől olvadni fog. Grófi nevéhez illően, elegánsan öltözött a báró. Sötétszürke ruhát vett fel, cilindert nyomott a fejébe, vörös nyakkendőt vásárolt s minthogy y nal végződött adoptált neve, email-tulipánt tűzött a kabátjára.

Ilyen elegánsan kiöltözködve, elindult könyöradományokat gyűjteni. A kirándulásról a rendőrség is tudomást szerzett. Szepekovszky Teofil ügyeletes rendőrhadnagy az est folyamán rendőröket küldött ki, akik Fechtig bárót, alias Vay grófot egy pálinkás-butikban találták meg. Elővezették és a rendőrségen éjszakai szállást adtak neki. Holnap szabadon bocsájtják Fechtiget aki bizonyára így fog felsőhajítani:

— Grófnak sem érdemes már lenni!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Szevillai borbély. Az olasz gyermek-opera vendégjátéka.

Szerda: Alvajáró. Az olasz gyermekopera vendégjátéka.

Csütörtök: Carmen. Az olasz gyermekopera vendégjátéka.

Péntek: Mari, az ezred leánya. Az olasz gyermekopera vendégjátéka.

Szombat: Don Juan. Az olasz gyermekopera vendégjátéka.

* A fővárosi kabaré Aradon. Speciális művelésben lesz része a hét folyamán az aradi publikumnak. Pár napi vendégszereplésre látogat el hozzánk Kondor Ernő kabaré társulata, hogy itt is bemutassa a fővárosi publikumnak is új művészeti különlegességet. Kétszeresen szívesen látjuk a kabarét, mert ez alkalommal viszontlátjuk Nyáray Antalt, a zseniális művészt is, aki itt szereplése idején páratlan kedvence volt a publikumnak. A kabaré tagjai általánosan ismert nevű művésznők és művészek. László Rózsi, a híres Fedák-imitátornő, Szécsi Magda, Balogh Mariska, a fővárosi közönségének kedvencei. Ujabban Erdős Rikárd, a magy. kir. Opera tagja, mint a kabaré vendége szerepel és ilyen minőségben Aradon fog debutálni. A konferancié szerepét Nagy Endre, az ötletes fiatal író tölti be. A társulat karnagya Hetényi (Heidelberg) Leó, a jónevű zeneszerző. Az előadásokat a Központi Szálloda kerthelyiségében tartják meg.

* Az olasz gyermekopera társulat holnap délelőtt érkezik Aradra Guerra professzor felügyelete alatt. A társaság Temesvár-ról érkezik, ahol több napon keresztül páratlan sikerrel vendégszerepelt. Aradon öt napig marad a társulat, s innen visszatér a székesfővárosba. A megérkezés után nyomban próbát tartanak a színházban s este már a zsenge kora, de befejezett művészi tudással felfegyverzett Rozina, Almaviva gróf, Figaro és doktor Bartaló kelti fel méltán a közönség csodálatát. Guerra tanár valóban a csodával határos feladatot teljesített,

midőn egy gyermekhaddal a legklasszikusabb olasz operákat külföldi köruton mutatja be a tökély oly fokán, amely a legszigorubb mértékkel alkalmazott bírálatot is elismerésre kényszeríti.

* Kállay Jolán Világoson. Elvezetés estélyt nyújtott vasárnap este a világi közönségnek az aradi Nemzeti Színház két elsőrendű tagja, Kállay Jolán és Faludi Károly. A „Mátyás Király” hoz címzett szálloda nagyterme zsufolásig megtelt a közönség intelligenciájával, amely a hangverseny valamennyi számát nagy élvezettel hallgatta és minden szám után lelkesen tapsolta a vendégművészeket. A hangversenyt Faludi nyitotta meg egy énekszámval, mely után Kállay lépett a pódiumra. Kállay Jolánt a közönség óriási tapsviharral fogadta és a Panama-kuplét többször megismételette. Az ünneplés tetőpontjára hágott, amikor a művésznő a Vig özvegy Vilja-dalát elénekelte. A dal befejezése után valóságos tapsorkán tört ki. Ezután Faludi adott elő kuplét, amelyeken a közönség kitűnően mulatott. Az egész estén át nem ért véget az ünnepeletés. A hangverseny után programon kívül rögtönzött táncmulatságot rendeztek.

* A The Olympia a nyári színházban. Tegnapelőtti számunkban hírt adtunk a The Olympia mozgófénykép színház vendégszerepléséről a nyári szinkörben. Amint most értesülünk, a világhírű mozgófénykép színház már külső keleteiben is előnyösen különbözik más mozgófénykép látványosságoktól. Nevezetesen mindenben színházzzerűen működik. Előadásai két óra hosszat tartanak, amit különben már az egyes előadások rendkívül bő műsora is nélkülözhetlenné tesz. Az előadásokat nagy színházi zenekar kíséri; persze, mindenkor többszörös zenekari próba előzi meg az előadást, hogy az előadott kép cselekménye és a zene minél harmontkusabban összevágjon.

Szocialisták a sajtó ellen.

Klopfstein Ernő dicséreti.

Népgyűlés az Attila-téren.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Az aradi szociáldemokrata párt ma népgyűlést tartott az Attila-téren. A népgyűlésen két fővárosból jött szocialista vezérférfi tartott szónoklatot. A népgyűlés csendes lefolyású volt, rendezavarás nem fordult elő, sőt a résztvevők közt többször derűtséget keltettek az egyik szónoknak az aradi sajtó ellen intézett kirohánások alkalmával tett megjegyzései.

A népgyűlés lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

Délután három órakor kezdtek meg a népgyűlést. Strengár Demján Száva, a népgyűlés összehívója felolvasta a főkapitány engedélyét, amelylyel a mai napra bejelentett népgyűlést tudomásul vette. A gyűlés sorrendje volt: 1. Az aradi kizárt munkások ügye. 2. Az aradi sajtó. 3. Esetleges indítványok.

Az első szónok Bözsa József volt, a munkások központi szövetségének kiküldöttje. Hosszabb beszédében kikelt a bárca-rendszer ellen, biztatta a munkásokat, hogy a bárcaikat ne írják alá s ne dolgozzanak bárcaival ellátott munkásokkal.

Bíró Dezső, a Népszava kiadóhivatalának tagja beszélt. Dicsérte Klopfstein Ernőt. Helyesli, hogy a büntetések elől eltávozott, minden embernek joga, sőt kötelessége, ha mint Klopfsteint tizenhétrendbeli váddal üldözik. Azokat a hírlapírókat kellene elítélni, akik a munkások ellen irnak és lázítanak, ebben pedig előljár az aradi sajtó. Beszélt azután a sajtóankétről. Új reformokat akarnak, pedig reak-

ciós terveket koholnak s a polgári sajtó nem mer felszólalni. A sajtószabadság elleni terveket ez a nemzeti kormány kovácsozza, holott ugyanilyen szándékát sokkal keményebb legény, *Bánffy Dezső* báró sem tudta megvalósítani.

Felhívta a munkásokat ne járassanak aradi lapokat, mert ha ezeket veszik, hozzájárulnak ahhoz, hogy minél több erejük legyen őket ütni. Beszéde végén kérte a jelenlévőket, hogy csendesen, rendben távozzanak el.

A gyűlés délután öt órakor ért véget. A rendőrség részéről *Berecz Ferenc* rendőrkapitány volt jelen.

A meggyanusított Kossuth-társaság.

Minden rendben van.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

A Kossuth-szoborbizottság és a Kossuth Lajos-asztaltársaság hétfőn este együttes értekezletet tartott *Nagy Kálmán* elnökle mellett.

Nagy Kálmán elnök az értekezletet megnyitván, *Schwartz Zsigmond* titkár bejelentését, hogy a Kossuth-szobor pályázatának határidejét három hónappal meghosszabbították és hogy az első pályázat alkalmával díjazott művészek bejelentették, hogy újabb mintáikat a meghosszabbított határidőre beküldik, az értekezlet tudomásul vette.

Nagy Kálmán elnök megbotránkozással emlékezik meg arról, hogy ismeretlen ember névtelenül nyílt levelezőlapot intézett *Varjassy Lajos* polgármesterhez, melyen a szoborbizottságot és különösen a titkárt és pénztárost bültlen kezeléssel, a polgármestert pedig a pénzkézelés ellenőrzése körül tanúsított mulasztással gyanúsítja meg. Az elnök, ki a levelezőlapot átvette, rögtön vizsgálatot kért, melyet a polgármester el is rendelt. *Wieser Aladár* számvevőségi számtisztá vizsgálatot megejtve, a következő jelentést terjesztette a polgármester elé:

Alulírott kiküldött hivatali közeg a pénztári naplót lezártam, a szobor-bizottság számvizsgáló-bizottsága által 1906. év november hó 27-én megtartott vizsgálat alkalmával megállapított, összesen 57'059 kor 30 fillit kitevő értékmaradványt helyesen elfogadva, ezen naptól kezdődőleg a mai napig az összes bevétel 60'982 kor. 46 fill., az összes kiadást 4098 kor. 55 fill., az értékmaradványt 56'883 kor. 91 fillérben megállapítottam.

Ezután a pénztármaradványt állapítottam meg, mely állott:

1. az aradi első tak. pénztár 27.876. sz. betétkönyvéből	K 7.900 +
2. az aradi polgári tak. pénztár 8909. sz. betétkönyvéből	K 750 +
3. a Viktória tak. pénztár 10949. számú betétkönyvéből	K 7.050 -
4. az Ipar és Népbank 10665. számú betétkönyvéből	K 15.847 55
5. a Polgári takarékpénztár 8631. számú betétkönyvéből	K 7.920 -
6. Az Arad csanádi takarékpénztár 5216. számú betétkönyvéből	K 6.800 -
7. Az Aradmegyei takarékpénztár (7967.) 18.025 sz. betétkönyvéből	K 11.150 -
Osszesen	K 56.847 55
Értékben és készpénzből	K 36 36

Mindössze a talált értékmaradvány tehát K 56 883 91

mi a napló szerinti maradvánnyal teljesen megegyező s így sem pénztári hiány, sem pénztári többlet megállapítható nem volt.

A szobor-bizottság vagyona tehát, a megkivántató vagyonellenőrzési biztosítékok szigorú szem előtt tartása mellett kezeltetik, miért is az *ezirányu panaszt alaptalannak kell jelentenem.*

Határozat.

1978-907. pm. *Nagy Kálmán* mint az aradi Kossuth szobor-bizottság elnökének szóbeli kérelmére a szobor alap megvizsgálására ugyancsak szóbelileg kiküldött *Wieser Aladár* számvevői számtisztnek jelentését, — melyből kitűnik, hogy az alapot teljesen rendben találta, a kezelés alatt álló értéket — 56.883 korona 91 fillérben megállapította — tudomásul veszem és az erre vonatkozó jelentést *Nagy Kálmán*nak eredetben kiadom.

Aradon, 1907. évi május hó 10-én.

Varjassy,
polgármester.

A polgármester határozatának felolvasása után az értekezlet *Kovács Vince*, *Magyary Ferenc*, *Moskovitz Izidor*, *Kákonyi Sándor*, *Mónay Lajos*, *Schwartz Zsigmond*, *Huzó István* felszólalásai után egyhangulag kimondotta, hogy *Varjassy Lajos* polgármester, a bizottság diszelnöke, valamint a meggyanusított vezetőség iránt föltétlen bizalommal van és a rágalmat, melylyel őket illeték. kereken visszautasítja és az ismeretlen rágalmazót megvetésével sújta.

Az értekezlet köszönetét fejezi ki a tanítók konviktusának, melynek nevében *Kovács Vince* népiskolai felügyelő száz koronát ajánlott fel a Kossuth-szobor alapja javára.

Ezután a Kossuth Lajos asztaltársaság házi ügyeket intézte fel.

A koldusbáró buja

Báró Fechtig Armand (akit elfogtak, mert gróf *Vay* élneven könyöradományokat gyűjtött):

— Igaza van, rendőr ur! Akinek *Vay* van a fején, az ne menjen a napra!

Az osztrák választások.

Az általános választó jog alapján.

Uj alakulások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 13.

Ausztriában holnap veszik kezdetüket az új választások az általános és közvetlen választási jog alapján. Néhány tartományban az általános választói jog mellett az általános választói kötelesség is életbe lép. Minden valószínűség szerint konzervatív-agrárius jellege lesz az új parlamentnek. A konzervatív pártok háromszáz kerületre számítanak. Az 516 mandátumért 2000 jelölt veszi föl a küzdelmet.

A németek sorsa már eldőlt a választói reform törvénynyé válta percében. Kisebbség lesz az eddig uralkodó elem. Már a választói kerületek beosztása elvette az osztrák német néptől az eddigi hegemoniát. A választási harc alatt pedig erősen megcsappant azonkívül, az osztrák-német nemzeti eszme híveinek tábora. Magnövekednek oly pártok, melyek németek ugyan, de nem a németiséget tisztelik vezéreszméjüknek. Így a keresztény-szocialista párt. A legrosszabb fajtájú demagógia e műve, épp oly kevéssé német, mint a mennyire nem keresztényi, v gy szocialista. De azért, sőt talán éppen azért a legalsóbb szintájú választók tömegeiben nagy hódításokat tett. Alsó-Ausztria, Felső-Ausztria, Tirol és Karintia paraszt lakosságát és a bécsi kispolgárokat *Gessmann* és kortestársai káprázatos ígéretekkel és lelkiismeretlenséggel csalogatták táborukba. Főadatuk könnyű volt, mert ítélet nélkül való választóiktól a már megválasztott képviselőknél nem kell annyira félniök, mint más pártok tagjainak, kiknek választói

már értelmesebb osztályokból valók és képviselik parlamenti működését állandóan ellenőrzik. *Lueger* és *Lichtenstein* párthívei bátran ígérhettek a világhírűen ostoba tiroli parasztnak egy lélekzettel *Los von Ungarn-t* és *Gross Oesterreich-t*, hirdettek katolikus hódítást, német terjeszkedést és a magyarországi szlávok fölszabadítását. Bécsben csak annyit kellett kiabálni: *Le Magyarország!* és bécsi kispolgárok már lelkesedtek. Mégis — éppen *Lueger* óvja ma párthíveit az elbizakodottságtól, — arra a hatalomra, a mit reméltek, nem segíti e pártot május 14-ike. Azt beszélték még néhány héttel ezelőtt, hogy *Lueger* pártja lesz a legnagyobb az osztrák parlamentben.

Gessmann azonban a múlt héten már *hatvannégy* mandátummal tudott dicsekedni. *Lueger* pedig, részint taktikából, részint, hogy a népszerűségben vele már már vetekedő *Gessmann*on egyet üssön, még az öt tucatot is túlzott számnak mondja. Hogy az ókeresztény-szocialista párt terjeszkedése még nagyobb nem lesz, elsősorban a szociáldemokrata párt műve. Bécsben és az osztrák tartományokban egyedül ők vehették föl sikerrel a harcot *Lueger* kortesei ellen. Azt beszélük, hogy ötven mandátumot szereznek. A szám túlzottnak mondható ugyan, mert Galiciában elpártoltak tőlük a zsidó választók tízezrei, de a negyvenet bizonyára meg fogja haladni az új parlamentben a szociáldemokrata képviselők száma.

Ez a két párt (kivéve a nyolctíz cseh, olasz és lengyel szociálistát) a német választói lakosságból szerzi választóit. Kevés marad a többi német pártra. A német néppárt számára a választás óriás vereség lesz. Felére megcsappant számmal látja viszont ez a párt a parlamentet. Beszélük is már, hogy a párt képviselője a kabinetben, *Prade* tárcanélküli német miniszter már csomagol. Más, nagyobb német pártoknak kell a miniszteri tárca. A német pártok, látva a veszedelmet, tömörültek. A német haladó párt a magva e folyamatnak. A stájerországi német néppárt nem is állított már föl jelölteket, hanem egyszerűen a német jelöltet ajánlja híveinek. A nemzeti érzésű németiséget valószínűleg a parlamentben is szorosabbra fogja össze majd a kényszerűség.

Ausztria nem német tartományaiban a választói kerületek beosztása körülbelül eldöntötte már a mérleget. A csehországi németek legtöbbszörre a német haladó párthoz csatlakoznak. A csehoknél és Morvaországban az új-csehek s a cseh agráriusok harcában valószínűleg az új csehek győznek, habár drágán. Galiciában a demokrata lengyel csoport hódít ugyan, de a választókerületek beosztása erősödőgát a lengyel slakta birtoka körül. A többi tartományban a kisebb nemzetiségi csoportok harcolnak egymással. A harc eredménye egy csomó apró párt lesz. Ezek lesznek a legkényelmetlenebb elem az új parlamentben.

A választási harc külső képe nem lesz túlságosan mozgalmas. Az új választási törvény szigorú rendelkezései a szenvedelmek összeütkezésének erős gátakat állítottak. Csupán a bécsi választásnál fog a nagyvárosok idegessége megnyilatkozni. Itt nagy előkészületeket is tesz a rendőrség, különösen a munkás negyedekben.

Későbbi távirat jelenti:

Most történik meg először, hogy 495 kerületben egyszerre választanak. A választókerületekben nagyon izgatott a hangulat és több helyen már véres összeütközések is voltak.

Férjgyilkos asszony.

Agyonlőtte az urát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Fiatal, szemrevaló asszony, részeges, öregedő férj, oktalan féltékenykedés: ezek azok a tényezők, amelyek tegnap Apateleken egy véres családi tragédiát idéztek elő. Azt a poklot, amelyet a férj ködös agygyal napról napra teremtett a feleségének, végre megunt a asszony s vasárnap éjjel egy revolverlövessel, amelyet nyugodtan alvó urára irányzott, megváltotta összes szenvedéseit.

Pogány György juhász volt Löwy Márkus apateleki földbirtokosnál. A máridősebb ember ez előtt mintegy hat évvel megnősült s feleségül vette Apateleken egyik legcsinosabb leányát, Kósa Marit. A házasság nem volt boldog, mert Pogány egyre üldözte a feleségét. Ráfogta, hogy legényekkel kacérkodik s ha az asszony védekezett a vádak ellen, a többnyire pityókos ember ráadásul meg is verte. Pogányné türe a sok szenvedést, s bár házasságukból négy gyermek származott, az évek során lassanként nagyon meggyűlölte az urát.

Pogány György az utóbbi időkben a rendesnél is gorombább volt a feleségével szemben. Minden ok nélkül kiabált vele, s a minap is megesett, hogy egy rögtönzött csata végén kidobta az asszonyt, akit egész éjjelen át be sem engedelt a lakásba. Az asszony a férj brutálitása ellen mind gyakrabban húzta meg magát a szomszédoknál s végső elkeseredésében esett meg az a gondolata, hogy elpusztítja a gyűlölt embert.

Szombat este is részegen jött haza Pogány. Rendes szokásához hiven a feleségébe kötött, akit miután jól összeszidott, kikergetett a szobából. Az asszony dalt-fült mérgében, de nem mert ellenkezni s távozott. Éjjel felé bátorkodott csak haza jönni. Az ura felöltözve ott fektet az ágyon és aludt. Az asszony elérkezettnek látta a boszu pillanatát. Előkereste a férje revolverét és közvetlen közélről az alvó ember homlokába lőtt. Pogány Györgyöt a golyó halálosan találta, úgy, hogy az ember néhány perccel később meghalt.

Az asszony, a mint az ura vérének kicsordulni látta, megrémült s elmenekült a házból. Kifutott a mezőkre s ott bolyongott reggelig, mikor is a község házára ment, bejelentette borzalmas tettét s kérte letartóztatását. A község házáról a csendőrségre vezették, ahol hamarosan ki is hallgatták.

— Volt-e már büntetve? — kérdezték tőle.

— Igen! — felelte az asszony.

— Ki büntette meg?

— Az uristen!

— Mikor?

— Mikor férjhez mentem.

A vallatás végén megkérdezte tőle a községi bíró, hogy nem sajnálja-e azt, hogy a férjét agyonlőtte?

— Nem! — válaszolta dacosan Pogányné.

— Már régen meg kellett volna tenni. Csak arra kérem az urakat, ne csukjanak le. Nem akarok megszökni.

Azután értesítették a férjgyilkosságról az aradi kir. ügyészséget s a kisjenői járásbíró-ságot, délután pedig bekisérték az asszonyt a kisjenői járásbíró-ság fogházába. Kisjenőn a vasuti állomáson számos bámulója akadt a gyilkos asszonynak, aki legkisebb gyermekével karján egykedvűen türe a közönség megjegyzéseit. Pogány Györgynét ma behozták az aradi ügyészség fogházába.

A vizsgálatot ebben az ügyben Diószeghy Győző kir. aljárásbíró vezeti, aki még tegnap kiszállt a helyszínére. Ugyancsak ekkor történt a boncolás is, amelynél Auszterweil László dr. és Posgay István dr. törvényszéki orvosok működtek közre.

A hazárdjáték áldozata.

Öngyilkosság a huszonegyes miatt.

Buttyin véres szenzációja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Az aradmegyei Buttyin községnek véres szenzációja van. Egy uri családból származó fiatalember, Szentiványi József községi irnok ma agyonlőtte magát, mert a hazárd kártyajáték szenvedélyének kielégítése oly nyomasztó adósságokba keverte, hogy előlük a halálban keresett menedéket. Szentiványi mintegy másfél év előtt szerencsétlenségére belekerült abba a társaságba, amely nyilvános helyeken és magánlakásokon, különösen egy fiatal állami tisztviselő éppoly buzgó, mint bűnös forszírozására állandóan hódol a huszonegyes-kártyajátéknak. A községi irnoknak igen kevéssé kedvezett a szerencse, a sokszor csak kettesben lefolyt mácsceken. Állandóan veszített és utóbb már nem is tudott szenvedélye kielégítésére pénzt fölhajtani. Ma azután a könnyelmű fiatalember elhatározta, hogy nem játszik többé, de élni sem akar tovább Fekete ruhába öltözött, a jegyzői épületben levő lakásán golyót röpitett szívébe és néhány percnyi vívódás után bele is halt sérülésébe.

Az öngyilkosságról az alábbi tudósítást adjuk:

A buttyini társaskörökben az utóbbi években nagyon meghonosodott a huszonegyes kártyajáték. Nappal éjjel egyaránt adták a bankot és különösen egy, a községben jól ismert fiatal állami tisztviselő gondoskodott róla, hogy mindig legyenek „lapvevők” és a játék fönnakadást ne szenvedjen. Ez a fiatal ember játékdühében annyira ment, hogy ha a társaskörben boszuságára nem kaphatott partnert, a lakására invitálta a szenvedélynek hódoló embereket és ott oszlogatta a disznókat és a királyokat.

Az állandó játszmák egyik résztvevője volt Szentiványi József 21 éves községi irnok és végrehajtó is. Az érettségi vizsgálatot tett fiatal ember unokaöccse Kiurszky Ivánnak, a községi jegyző nejeinek, aki több ízben figyelmeztette, hogy hagyjon föl a hazárdjátékkal, mert ez nem fog jóra vezetni. Az irnok azonban, aki rendszerint veszített, már sokkal inkább volt rabja a játékszenvedélynek, sem hogy lemondhatott volna róla. Nap-nap után szabad idejében ott ült a zöld asztal mellett és várta, hogy Fortuna melléje szegődjék. De erre hiába várt: folyton üldözte a balszerencse és akár kis, akár nagyobb összeggel próbálkozott, mindig elvesztette tétjeit. A játék folytatására az utóbbi hetekben már kölcsönökhöz kellett folyamodni, amelyeket azonban nem tudott visszafizetni.

A vergődés és a játéktól való épen nem önkéntes tartózkodás ma arra a végzetes elhatározásra birták a fiatal embert, hogy leszámol az élettel. Dél előtt már be sem ment a hivatalába, amiért Kiurszky Iván jegyző kerestette, de nem találta meg Szentiványit. Délután két órakor azután az irnok, aki a községi végrehajtásokat is ellátta, fekete szalonruhába és lakkcipőbe öltözve, beállított nagynénjéhez. Kiurszkynek föltűnt, hogy unokaöccse hét-

köznapon feketébe öltözött és meg is kérdezte ennek okát.

— Bucsuzni jöttem, — válaszolta erre Szentiványi, — mert elutazom Buttyinból. De előbb még néhány bucsulátogatást teszek.

Ez délután 2 órakor volt. Alig fél órával később erős fegyverdurránás verte föl a jegyzői házat. A lövés zajára, amely a községi irnok szobája felől hallatszott. Kiurszky Ivánné, a községi rendőrök és a szolgálatteljesztő Szentiványinak a házban levő lakására siettek és minthogy zárva találták az ajtót, hamarosan feltörték. A szobában rémes látvány tárult elénk. Esméletlenül a divánon feküdt az irnok és mellének egy apró sebéből bugyogott a vér. Néhány másodpercig még alig hallhatóan hörgött, de melőtt még orvost hozathattak volna, a szívébe hatolt revolvergolyó megölte a fiatal embert.

Az öngyilkosságról Kiurszky Iván jegyző rögtön értesítette Szentiványinak Szatmáron lakó édes anyját és az aradi ügyészséget, hogy megadja a temetési engedélyt. A szerencsétlen fiatal embert holnap délután temetik.

Meg nem erősített hír szerint mára és holnapra felfüggesztik Buttyinban a huszonegyezést. Holnapután azonban folytatják, mert egy-két tág lelkiismeretű ember nem éri be azzal, hogy még csak egy-egy ifjut kergettek a váltóhamisításba és a halálba. Nekik több balek és több áldozat kell. És valószínű, hogy lesz is

A lelkiismeret.

Öngyilkosság — hamis eskü miatt.

Leleplezett fogorvos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

A fővárosban egy fogtechnikus öngyilkossági szándékból leugrott a második emeletről állítólag azért, mert béna volt. Most, hogy a fogtechnikus visszanyerte eszméletét és az öngyilkosság okáról vallomást tett, szenzációs dolog került napvilágra. Az öngyilkosjelölt ugyanis eladta, hogy azért akarta magát elpusztítani, mert a gazdája egy pörben hamis vallomástételre akarta rábírní. Az esetről fővárosi tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Május 10-én Grünhut Zsigmond fogtechnikus öngyilkossági kísérletet követett el, leugrott a második emeletről és súlyos zúzódásokat szenvedett. A lapok azt írták, hogy Grünhut azért akart menekülni az élettől, mert béna volt. Most kiderült, hogy nem testi hibája miatt akart megválni az élettől, hanem földult kedélyállapota készítette a végzetes elhatározásra. Az öngyilkosjelölt visszanyerte már eszméletét és most egész határozottsággal azt állítja, hogy azért akart elpusztulni, mert volt főnöke rábirta, hogy egy pörben hamis vallomást tegyen.

A rendőrség foglalkozik a meglepő fordulattal és Nagy Károly fogalmazó egész nap tanukat hallgatott ki az ügyben.

Egy újságíró ma fölkereste a klinikán Grünhutot, aki így mondta el esetét:

— Sánta fiu vagyok. Édes anyám akarta, hogy fogtechnikus legyek és azért másfél év előtt beállottam Grossmann Simon Erzsébet-köruti fogtechnikushoz. Egy esztendeig voltam már nála, amikor peres ügye támadt Major Artur fogtechnikus-segédde. A főnök fölmondott neki, mire a segéd 14 napi fölmondási időre járó fizetését követelte. De Grossmann azonnal elküldte és nem fizetett semmit. A segéd erre bepörölte Grossmann. A tárgyalás

napján engem is elvitt a főnök és az uton belém szuggerálta, hogy én tudom, miszerint ő csak próbaidőre szerződött Majort, tehát nem jár neki fizetés. Én szabadkoztam, de ő csak forszírozta, hogy emlékezsek.

Izgalottan, remegve mentem a VI. kerületi járásbírósnál tartott tárgyalásra. Ott úgy vallottam, ahogy Grossmann akarta. Meg is kellett esküdnöm a vallomásra és az eskü hamis volt. November 26-án volt a tárgyalás. Amikor a tárgyalásról hazamentünk, keserű szemrehányással illettem Grossmann-t és szemébe mondtam, hogy nagyon csunya dolgot művelt velem, az én lelkiismeretem nagyon nyugtalan. Ő cinikusán nevetett és azt mondta, hogy ne féljek semmit. Később megfenyegettem, hogy föl fogom jelenteni, amiért rávitt a hamis esküre, de meg azért is, mert engedély nélkül fogakat buz. Grossmann azt mondta, hogy nem fél, mert nincsen tanu.

Másnap már nem mentem föl az intézetbe. Eskü alatti vallomásom alapján Grossmann megnyerte a pört, de az ellenfél ügyvédje megfőlebbezte az ítéletet. Május 14-én lesz a pör törvényszéki tárgyalása. Én nem mertem elmenni a tárgyalásra és ezért ugortam le a második emeletről. Az édes anyámnak is bevallottam öngyilkossági kísérletem okát, mire bátyám megtette Grossmann ellen a följelentést a rendőrségen.

A román zsinat a királyhoz.

A népoktatási törvény ellen.

A püspökök a trón előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Az aradi görög keleti román egyházmegye vasárnap délelőtt kezdte meg az évi zsinatát. A zsinaton az egyházi és világi képviselők nagy számmal jelentek meg, alig néhányan hiányzanak. Ennek ellenére a zsinat korábbi évekhez képest nagyon erősen tele van új arcokkal. A régiek közül meghalt az öreg Babes Vince, visszavonult Gáll József főrendiházi tag, s velük együtt több embere hiányzik annak a csoportnak, amely a Metianu János püspöksége alatt vezérkara volt az egyházmegyének. Az esperesek közül hiányzik az öreg Gurbán Konstantin. Az esperesek között különben feltűnő sok a fiatal arc. A zsinatot a Tököli-téri székesegyházban ünnepi nagy mise előzte meg, amelyet maga Papp I. János püspök szolgáltatott fényes segédlettel. Mise után a zsinat tagjai a papnevelő intézet nagyszertartóba vonultak.

Papp I. János püspök hosszabb beszéddel nyitotta meg a zsinatot. Ismertette az egyházmegye legutóbbi évében történt kiemelkedőbb eseményeket, ellenben konstata, hogy az egyházmegye anyagiakban megerősödött. Majd az iskolaügyre tért át, s megemlékezett az Apponyi-fele népoktatási törvényjavaslatokról, amelyek az egyháznak szervezeti szabályzatában megerősített autonómiáját veszélyeztetik.

A zsinat ünnepélyes megnyitója után megalakították az albizottságokat. Délután a papnevelő és tanítóképző ifjúsága a zsinat tagjainak tiszteletére ünnepélyt rendezett.

Ma délelőtt a zsinat tagjai bizalmas tanácskozást folytattak, amelynek tárgya

az volt, hogy mi módon foglaljanak állást a népoktatási törvényjavaslatok ellen, amelyeket, amint ismeretes, már a főrendiház is elfogadott. A bizalmas tanácskozások eredménye volt a ma délutáni határozat, amely mindenestre kiemelkedő mozzanata az ideai zsinatnak.

Délután öt órakor nyílt meg a teljes ülés Papp J. János püspök elnöklésével. Az ülésen Velics Mihály azt indítványozta, hogy a zsinat kérje meg Metianu János érsek metropolitát és a görög keleti román püspöki kart, hogy a már elfogadott törvényjavaslatok ellen a trónnál lépjen közbe s kérjek fel az uralkodót, hogy azokat ne s entesítse.

A zsinat tagjai vita nélkül, egyhangúlag elfogadták az indítványt. Ismeretes, hogy a román népgyűléseken, az esperesek és egyházközségek gyűlésein több ízben hoztak oly határozatokat, amelyek szerint a püspöki kart a trónnál való közbelépésre kéri fel. Az azonban, hogy ezt most már maga az egyházmegye zsinata a püspök részvételével tartott tanácskozáson mondta ki, különös súlyt ad a dolognak és az a körülmény, hogy a határozatot bizalmas tanácskozás előzte meg, arra vall, hogy a püspökök a törvényjavaslat ellen való állásfoglalás céljából tényleg kihallgatásra mennek a királyhoz.

A zsinat a határozatot megelőzően a legújabbán megválasztott öt új zsinati képviselőt vita nélkül igazolta. Kiseb ügyek elintézése után a tárgyalások folytatását holnapra halasztották.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre f. évi május 14-én, kedden este kilenc órakor, a kör helyiségében választmányi ülést tart, amelyre a tisztikar és a választmány tagjait ez uton is meghívja Hegyi Albert, alelnök.

(*) Az Aradi Építőiparosok Szövetsége 1907. év május hó 6-án össziülést tart. Napirend: 1. A határozatképeség megállapítása. 2. Jelentés az a apszabályok jóváhagyásáról; ezzel kapcsolatos intézkedések és az alapszabályok módosítása. 3. Az ügyviteli szabályok megállapítása. 4. Jelentés a munkaközvetítő létesítéséről. 5. Felhatalmazás a szövetség ügyviteli költségeinek fedezésére.

(*) Az aradi pincérek segélyző és elhelyező-egylete 1907. év május hó 21-én, éjjel fél 2 órakor a Vadászúrt vendéglő éttermében rendezte évi közgyűlést tart. Targy: 1. Vagyon mérleg. 2. A tisztikar lemondása és az új tisztikar megválasztása. 3. Az alapszabályok módosítása és a tagsági díjak felemelése. 4. Az egyleti iroda. 5. Egyéb indítványok.

Tábornok-járás.

Katonai méltóságok Aradon.

Lovassági főfelügyelő és tábornok hadbíró.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Előző években is gyakori eszt volt, hogy különösen nyáron, amikor a katonai kiképzés már előrehaladt, a helyőrség csapatainak megismerésére egy-egy magasrangú katonatiszt Aradra érkezett. Néhány héten belül azonban annyi katonai méltóság járt Aradon, mint a mennyi még sohasem tisztelte meg látogatásával a helyőrséget.

A tábornok járást Klobucsár Vilmos lovassági tábornok, a főparancsnoki teendőket vezetésével ideiglenesen megbízott honvédségi ad-látus kezdte meg. A honvédség egyetlen lo-

vassági tábornoka még egy napot töltött Aradon: reggel érkezett, csapatszemlét tartott a honvédszászlóalj és a honvédhuszár-osztály fölött és még aznap délután visszautazott.

Klobucsárt a hadsereg lelkészi karának főnöke, Belopotocsky Kálmán dr. felszentelt püspök, tábori vikárius követte, akit nagy ünnepélyességgel fogadtak és két napi aradi időzése során a nagybecsülés és szeretet számos jelével halmozták el. Ugyanaznap, amikor a tábori vikárius elutazott, megérkezett Uriel József lovag vezér-főtörzsorvos hadügyminis-teri osztályfőnök, a hadsereg orvoskarának altábornagyi rangban levő főnöke, aki az aradi csapatkórházat és a katonai egészségügyi be- rendezéseket tekintette meg.

Ma azután egyszerre két katonai dignitárius jött Aradra. Az egyik Brudermann Rudolf lovag lovassági tábornok, a közös hadsereg lovassági főfelügyelője, aki ma Worafka Tivadar lovag ezredes kíséretében az aradi 12. huszárezred nagyikindai osztályát szemlélte meg, éjjel 11 órakor pedig vértesi Weisz Ernő tábornok dandárparancsnokkal az aradi osztály megvizsgálására ideérkezett. Még a lovassági főfelügyelő előtt eljőnek Aradra Zedtwitz Alfréd gróf ezredes a debreceni 7. huszárezred parancsnoka és bánhorváti Horváth Lajos Vilmos huszárezredbeli ezredes, hogy mint az aradi huszárezreddel egy dandár kötelékébe tartozó parancsnokok, jelen legyenek a holnapi csapat-szemlén.

A másik bécsi katonai előkelőség Freidler János tábornok hadbíró, a hadügyminiszterium 4-ik, hadbírói osztályának főnöke. A tábornok-hadbíró, akinek társaságában van Pessina István alezredes hadbíró, hadtesti igazságügyi előadó, ma délután az aradi hadbírószék ügymenetét vizsgálta meg, este pedig résztvett a tiszteletére a Központi szálló kertjében rendezett szűkebb lakomán.

Végül fölemlítjük, hogy Aradon időzik Tóth István alezredes-hadbíró, a szegedi honvédkerületi bíróság elnöke, hogy Pop C. István képviselőnek egy honvédhuszár-hadnagy elleni följelentése ügyében vezesse a vizsgálatot.

HIREK.

A trónörökös.

Arad, május 13.

A bécsi Zeit egy Ferenc Ferdinánd trónörököshöz közelálló személyiség információját közli. Ez az információ világot vet a jövődöbeli magyar király lelki világára.

Az előkelő személyiség ezt mondta:

— A trónörökös igen szorgalmas újságolvasó és így elképzelhető, mennyire rosszul esik neki, ha uton utólen azt olvassa, hogy ő gyűlöli a magyarokat. Aki ismeri a trónörökös, tudja, hogy ez lehetetlenség. Ő fensége egyáltalában nem tűntet ki rokonszenvével egyik nemzetet a másik rovására. A magyarokra épenséggel nincs oka haragudni. Hiszen számos magyar barátja van.

Igaz azonban, hogy az ultra sovínizmust nem szereti a trónörökös. Előtte egy vezérő javaslat lebeg: a hatvanhetedik kiegyezés. Ha trónra kerül, Magyarország egyellen jogát sem fogja soha megcsorbítani. De éppen így nem egyeznék abba, hogy Magyarország Ausztria rovására szerezzen magának jogokat. A trónörökös azt hiszi, hogy az efajta kísérletekben a nép zömének semmi köze nincsen; néhány professzionátus politikus lármája ez csak, aki azt arrogálja, hogy az egész nemzet nevében beszél. Ezekre a politikusokra — de csak ezekre — nehezít ő fensége.

Ezután elmondja a magasrangú személyiség, hogy találkozott a trónörökös József főherceggel és hogy miképpen bizta meg azt, hogy odfolja az ő magyar-ellenességéről szóló híreszteléseket.

— **A miniszterelnök és a bán tanácskozása.** Budapest-ről táviratozzák: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délután hosszan tanácskozott *Pejacsevics* Tivadar gróf horvát bánnal a pécsi kiállítás dolgában.

— **Összeesküvés a cár élete ellen.** London-ból táviratozzák: A *Daily Telegraph* pétervári levelezője állítólag teljesen hitelt érdemlő forrásból szenzációs történetet közöl egy összeesküvésről, melynek célja a cár életének kioltása lett volna. A levelező erről lapjának következőket jelenti:

A terroristák, akik tudják, hogy *Stolypin* és a cár végleg elhatározták, hogy az orosz népnek reprezentatív berendezéseket adnak és akik annak is tudatában vannak, hogy ez az ő pártjuk alól a talajt elvonná, mintegy két hónap előtt elhatározták, hogy a cárt meggyilkolják, egész Oroszországot a legnagyobb zavarba döntik és kényszerítik a kormányt arra, hogy újból az autokrácia régi rendszeréhez térjen vissza. Az elszáit és retenthetlen összeesküvők csoportja nemrég elhatározta, hogy végrehajtja a tervezett cárgyilkosságot, vagy maga is elpusztul. Az összeesküvőknek az volt a terve, hogy a lanyhább őrizet perceiben, a mikor az őrség a biztonság hosszabb érzete által elernyesztve többé nem áll olyan teljes készenlétben és nem figyel olyan árgus szemekkel, mint eddig, a cári palota ellen általános ostromot intéz. A nyolcvan emberből álló banda három csoportra volt felosztva és együttesen vagy külön kellett volna akcióba lépnie.

— **A főrabbi meggyógyult.** *Rosenberg* Sándor dr. aradi főrabbi, aki az utóbbi időben huzamosabban betegeskedett s ezért néhány hónappal ezelőtt Abbáziába utazott, ma megérkezett Aradra. A köztisztelőben álló főpapnak az abbáziai kúra igen jót tett, s csaknem teljesen meggyógyulva érkezett haza.

— **A jobbágytörvény.** A szövetkezett pártok ma este megtartott értekezletükön tárgyalták a gazdasági cselédekről szóló törvényjavaslatot. *Darányi* Ignác földmivelési miniszter hosszabb beszédben kiemelte a javaslat sürgősségét és rámutatott arra, hogy ha a sztrájkok folytán minden szabad, akkor a kereskedelmi és földmivelési miniszteriumok beszüntethetik működésüket, mert akkor Magyarországon sem földmivelés, sem ipar nem lenne lehetséges. *Ugron* Gábor azt indítványozta, hogy halasszák el a javaslat tárgyalását novemberre. *Ugron* azzal indokolta indítványát, hogy a javaslat nagy izgalmat keltett s hogy most nem lenne célszerű annak tárgyalása. *Kossuth* Ferenc, *Darányi* Ignác és *Mezőssy* Béla államtitkár határozottan elleneztek az indítványt, sőt *Mezőssy* kijelentette, hogy tekintettel az ügy sürgős voltára, a magyarészeről kabinetkérdéssé teszi a javaslat rögtöni tárgyalását. Hosszas vita után *Ugron* visszavonta indítványát. Az értekezlet ezután általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot.

— **Csáky Albin gróf betegsége.** Budapest-ről táviratozzák: A képviselőház folyosóján ma az a hír terjedt el, hogy *Csáky* Albin gróf, a főrendiház volt elnöke súlyos beteg és hogy

állapota komoly aggodalomra ad okot. Később azonban megcáfolták azt a hirt, hogy *Csáky* állapota válságos.

— **A spanyol trónörökös keresztelése.** *Madrid*-ből táviratozzák, hogy a trónörökös ma kapta neveit. Az *Alfonz* neven kívül még vagy tíz nevet fog a trónörökös viselni. Az angol király sürgönyözött, hogy elvállalja a keresztapátságot, de miután a pápa előbb ajánlkozott, értesítették az angol királyt, hogy ezuttal a pápa lesz a keresztapa. A keresztelést holnap kellett volna megtartani, de a spanyol király nagyünnepséggel akarja megünnepelni azt és ezért későbbre halasztják.

— **Baleset a turfón.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A löverseny zibongó közönségét tegnap délután gyászos baleset riasztotta föl a léha löversenyből. Az ötödik futamban egy *Vicar* nevű ló, amelyet ambiciózus lovasa, *Svatos* istállófiu már-már győzelemre vezetett, a korláthoz szorult és közvetlenül a cél előtt fölbukott. *Svatos* óriási ivben a korláthoz verődött és a ló ráesett a mellére. A közönség elszörnyedve kiáltott föl, a rendőrök hívására a mentők előszaladtak és futva kivitték a pályáról az eszméletlen tetemet. Egy pillanatig tartott az egész, aztán a megilletődés ellillant és az emberek újból belemerültek a következő futam tanulmányozásába. A szerencsétlenül járt lovaszt elszállították a *Rókus* kórházba, ahol most súlyos állapotban vívódik. Agyrázkódást kapott. *Neufeld* Ödön 24 éves hivatalnokot annyira felizgatta a szerencsétlenség, hogy a mentők csak nehezen tudták eszméletre hozni.

— **Életmentő fa.** Budapesti tudósítónk jelenti: A gondviselés sajtáságos módon mentett meg ma a biztos haláltól egy embert. A *Fehérvári* ut 21. számú négy emeletes ház tetején dolgozott *Eide* Károly 18 éves bádogossegéd. Egyszerre elveszítette az egyensúlyt és a mintegy öt emeletnyi magasságból lezuhant. Szerencsére a ház előtt levő nagy élő fára esett, amelynek sűrű lombja felfogta a zuhanó embert, akinek ilyenformán komolyabb baja nem esett.

— **Lázadás egy orosz hajón.** *Bukarest*-ből táviratozzák: Tegnap *Brailába* érkezett a *Kopperek* orosz gőzös. A legénység egy része még a sik tengeren föllázadt és *Brailába* érkezve kijelentette, hogy nem megy tovább *Angliába*. A hajó kapitánya az orosz konzulátusra menekült. A legénység elhagyta a gőzöst és kijelentette, hogy vissza akar menni Oroszországba.

— **Botrány a megyegyűlésen.** *Nagybecskerek* ről táviratozzák: *Torontálvarmegye* törvényhatósága ma tartotta rendes tavaszi közgyűlését. A megyei ellenzék egy jelentéktelen ügynél hevesen megtámadta *Jankó* Ágoston alispánt, de a közgyűlés többsége nagy ovációval bizalmat szavazott neki. Egy fiatalember, aki egy német hetilap tudósítója, dacára, hogy nem bizottsági tag, sértő közbeszólást tett egy megyebizottsági tagra és az alispán ellen is tüntetett. Nagy láрма keletkezett, végül *Tallán* Béla indítványára elrövelítették a fiatalembert.

— **Elsülyedt falu.** *Zágrábhól* táviratozzák. E hó 8-án délelőtt 10 óra tájban *Maglaj* kerületben mintegy 8 kilométernyi távolságra a *Krivaj* folyótól, egy domb hirtelen süllyedni kezdett. E domb meglehetősen nagy és magas. Rajta mintegy 30 házból álló török falu volt, amely, ugyszintén a falu körül lévő ültetvények, teljesen elsüllyedt. A tünetény okát még nem sikerült megállapítani. Valószínűleg vulkanikus erő idézte azt elő. A *Krivaj* folyó elhagyta eddigi medrét, más irány-

ban folyik és elöntötte az *Eisler* és *Ortlieb*-cég ipari vasutának pályáját úgy, hogy ott a forgalmat be kellett szüntetni. Az elsülyedt falu lakossága még idejekorán elmenekült, csak két személy hiányzik.

— **Az ágyukirály balesete.** Budapesti tudósítónk jelenti: Izgalmas jelenet játszódott le tegnap este a *Beketow-cirkuszban*. Minden este bemutatja vakmerő produkcióját *Zula*, az ágyukirály. Mutatványának az a lényege, hogy egy ágyuból kilöveti magát s repülése közben kétös halálugrást téve úgy egyensúlyozza a repülését, hogy baj nélkül essék a kifeszített hálóba. A lövés ereje pontosan ki van számítva úgy, hogy a repülés távolsága 15 méter. Tegnap valahogyan erősebb volt a lövés, amelyvel *Zulát* kiröpítették. Ilyenformán a meghatározott távolságon túl repült 5 méterrel és a háló szélére esett. *Zula* oly erővel zuhant le, hogy zuzodásokat szenvedett és elveszítette az eszméletét. Az ágyukirályt a cirkusz orvosa csak nagy nehezen tudta eszméletre hozni. A balesetet a közönség sorából többen észrevették s azt hitték nagyobb szerencsétlenség történt. Ilyenformában is terjedt el a baleset híre, amely szerencsére tulzott volt.

— **A tulipán-sorsjáték rendező bizottsága** felkéri mindazokat, kik sorsjegyeket kaptak, hogy azok árát *Szathmáry* István tanárhoz a polgári fiúiskolába, amennyiben pedig a sorsjegyeket megtartani nem kívánják: azokat *Zubor* Andor aljegyzőnek a városházára visszaküldeni sziveskedjenek.

— **Halálozás.** *Karánsebesi Rácz* Kefemenné szül. *Mateovits* Jozefin tegnap *Borosjenón* hosszas szenvedés után meghalt.

— **Az aranyóra.** A szombatról vasárnapra virradó éjje: *László* Albert kereskedelmi alkalmazottnak ellopták az aranyóráját és láncát. *László* a *Deák* Ferenc utcában lakik. Nagyon melege lehetett s ezért az éjjel nyitva hagyta az utcára nyíló földszintes ablakot. Egy éjszakai rajzó az ablakon bemászott és ellopta az éjjeli szekrényről az aranyórát és aranyláncot. *László* reggel jelentést tett az esetről a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást. *Mátyás* és *Horváth* detektívek az órát és láncot egy ékszerésznél találták meg. A tolvaj ugyanis elakarta a lopott holmikat adni, az órást azonban nem vette meg, mert előbb megakarta vizsgálni s így maradt nála az óra és a lánc. A nyomozás szálat *Ujaradra* vezettek, ahol a detektívek a csendőrség segítségével *Zsigmond* György rovott multu, többször büntetett csavargó személyében elfogták a tolvajt. *Zsigmondot* átkísérték *Aradra* s itt a rendőrség előzetes tartóztatásba helyezte. Holnap átkísérik az ügyészséghez.

— **Nagy vasuti katasztrófa.** *Los-Angelesből* táviratozzák: A *Southern Pacific* vasut *Honda* állomása közelében vasuti szerencsétlenség történt, amelynél 25 ember életét veszítette, 15 pedig megsebesült.

— **A tejfölkóstolás, mint olyan.** *Sarlot*, *Domokos* főkapitány az alábbi hirdetményt teszi közzé:

Az aradi piacon elterjedt azon orosz szokás, hogy a tejfölvásárlás előtt megkóstolás végett megnyalják a tejeles kanalat, ezáltal a kóstoló nyelvéről a ryál, mely tuberkulózis-al, vagy genyedő bacillusokkal telt lehet, odakeveredik a tejfelhez, s ez undorító, s mások egészségére ártalmas. Az orvosi vélemény alapján, egy belügyminissteri rendelet értelmében a tejfeinek nyalva kóstolását ezennel betiltom s felhívom az árusítókat, hogy a vevőkkel kóstoltassák a tejfölt úgy, hogy a vevő ujára csöpögessenek a tejfölből. Ezen hirdetmény ellen vétők a törvény alapján 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, fizetésekeptelenség esetén 60 napig terjedhető elzárással fognak büntettetni.

— **Amerikai szédelőgök Aradon.** Ilyen címen a *Magyar Hiriap* egyik közleményét közöltük,

amely a magyaramerikai olaj és ércaknázási vállalatot leleplezi. Singer Ede, a vállalat egyik igazgatója fölkereste szerkesztőségünket, ahol hiteles okmányokkal bizonyította, hogy a vállalat *szabó ytalanságokat nem követett el* és reális alapon kezdi meg működését, amelyre a kereskedelmi miniszteriumban már engedélyt is kapott. Singer igazgató kijelentette, hogy a Magyar Hírlap közleménye rosszakaratu vádnál nem egyéb, amely *Zerkovits Bélatól*, a magyar kereskedelmi muzeum newyorki levelezőjétől származik.

— **A tisztelt közönség figyelmébe!** *Tulhamozott raktár miatt* az összes raktáron lévő *diszeziist* tárgyaimat, mint tálcák, cukorszelen-cék, kosarak, gyertyatartók, compo ierek és sok itt fel nem soroltakat, valamint ékszerárui-mat mélyen leszállított, *minden elfogadható árért árusítom*, régi avagy tört aranyat, ezüstöt a legmagasabb árért veszek vagy új tárgya kért becserelek, b. párfogásért esd *Weinberger Ferenc*, ékszerész, Andrassy-tér, Fischer Eliz-palota. Telefon 439.

— **Uzetáthelyezés végett** mélyen leszállított áruk. Legfinomabb szemüveg és orrcsüptetők 1 korona és 2 korona, akár orvosi rendelet szerint is. Sérvkötők 3 korona, 5 korona, legfinomabb clase bőrből 7 korona. Deutsch Mihály orvosi műszerésznél Arad, Deák Ferenc-utca 1. szám „Vas-Szálloda” épületében. 1916

— **Csak jó áru kapható** Hegedüs Gyula kefe, pipere, illatszert és fodraszkellékek kereskedésében, Aradon, Andrassy-tér 15. Nagy választék valódi angol tenniszverők tenniszlapda, football, gummy-lapda, utazó kosarak, francia és angol illatszerekben. 1239

— **Præservatív** ideális legjobb minőségben. Vojtek és Weisznál. 101

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, május 13.

Kevés forgalom, 5 fillér el magasabb áruk. Az áruk 50 százalékos emelkedése.

	Deli zárlat	5 órai zárlat
Buza májusra	10.35—10.36	10.25—10.26
Buza októberre	10.74—10.75	10.58—10.59
Zab októberre	7.42—7.43	7.24—7.25
Rozs októberre	8.76—8.77	8.68—8.69
Új tengeri	6.33—6.39	6.25—6.26

— **Tenyészállat díjazások.** Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a vármegyei lötenyész bizottsággal és a nagyváradi m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelőséggel karöltve a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatása mellett, június hó 2-án, *Nagykamaráson* tenyészló és szarvasmarha kiállítását, június hó 9-én *Pankotán* tenyészló kiállítását és június hó 16-án *Borossebésen* szarvasmarha kiállítását rendez, mely alkalommal a lovaknál összesen 1000 korona, a szarvasmarhákénál pedig összesen 1200 korona lesz a kiállításra résztvevő kistenyésztők között kiosztva, míg a közép és nagybirtokosok elismerő és díszoklevelekkel lesznek kitüntetve.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. E. (Arad.) Pünkösdkor jön.

E. I. és testvérei (Batta). Cégeket nem ajánlhatunk; ez irányban talán az Építő iparosok Aradi Szövetsége adhatna legjobban felvilágosítást.

IDEGENEK ARADON

— Május 13 —

Központi szálloda. Mangra Vazul vikárius Nagyvárad. — Szeberényi Tibor mérnök Békéscsaba. — Ifj. Nagel Henrik birtokos Temeskubin. — Taub Miksa kereskedő Békéscsaba. — Schaar Mór fakereskedő Temesvár. — Mercse Viktor dr. ügyvéd-jelölt Allios. — Safary László csendőrhadnagy Bo-

rosjenő. — Gelye Gyula magánzó Budapest. — Toht István honvédőfőhadbíró Szeged. — Kurtag Lajos kereskedő Budapest. — Voll György főmérnök Budapest. — Herczeg Ferenc dr. miniszteri osztálytanácsos Budapest. — Adam J. dr. ügyvéd és neje Budapest. — Kromrier Jenő magánzó Barcs. — Mauiner Ferenc kereskedő Bécs. — Müller Konrad fakereskedő Zürich. — Treidler János tábornokhadbíró Bécs. — Ifj. Okolicsányi Lajos birtokos Bercsel. — Ripka Ferenc főhadbíró Bécs. — Pozina Istvan alezredeshadbíró Temesvár. — Hatroni Károly titkar Budapest.

Fehér Kereszt szálloda. Banhorváti Horváth Lajos huszárezredes Nagyvárad. — Gróf Zedtwitz ezredes Debrecen. — Ujhelyi Kálmán nagybirtokos és neje Budapest. — Meyer H. R. London. — Bleyer J. igazgató és leánya Gurahone. — Bleyer Lajos dr. ügyvéd Békés. — Rokszin György dr. ügyvéd Nagyszalonta. — Fabri Sándor dr. ügyvéd és neje Budapest. — Varga József mérnök és családja Budapest. — Kronstein Arthur gyáros Mosony. — Losonczy Jenő hivatalnok Nagyvárad. — Reisz Alfréd kereskedő Temesvár. — Kronberger József fakereskedő Budapest. — Sebők Geza és családja Debrecen. — Fodor Béla és leányai Lugos. — Bekei Gyula hivatalnok Békéscsaba. — Vári Sándor magánhivatalnok Szeged. — Pap Lajos gazdálkodó Hódmezővásárhely. — Világosi József dr. ügyvéd Budapest. — Vajda Imre igazgató Déva. — Csillag István könyvelő és családja Mezőtur. — Reich Géza utazó Bukarest. — Menczer Adolf utazó és neje Budapest. — Kohn Lipót utazó Budapest.

Balogh Kálmán utazó Budapest. — Sole Samu utazó Budapest. — Lichtman Ignác utazó Budapest. — Singer Salamon utazó Budapest. — Fischer Sándor utazó Budapest. — Grünfeld Károly utazó Budapest. — Kovács Ignác utazó Budapest. — Grossz Henrik utazó Budapest. — Lehr Zsiga utazó Bécs. — Plohn Ignác utazó Bécs. — Hoffman Mór utazó Bécs. — Sattler Lajos utazó Bécs. — Berger Armin utazó Bécs. — Goldner Zsigmond utazó Bécs. — Deutsch Adolf utazó Bécs. — Veisz Armin utazó Brunn. — Názár Károly utazó Turin. — Kornblum Manó utazó Nagyvárad. — Veisz Henrik utazó Temesvár.

Vass-szálloda. Kostman János kereskedő Stanislau. — Ungár Zsigmond kereskedő Bécs. — Musselbaef V. kereskedő Budapest. — Horvath Endre plébános Nagyvárad. — Georgia János esperes Butyin. — Krausz J. kereskedő Bécs. — Schuhmajer M. kereskedő Assach. — Prihoda W. kereskedő Bécs. — Krausz J. kereskedő Bécs. — Baron A. kereskedő Budapest. — Pap János dr. ügyvéd Brad. — Zigre Miklós dr. ügyvéd Nagyvárad. — Rokszin esperes. — Vajda Dezső kereskedő Budapest. — Veisz Simon kereskedő Jankahid. — Berbauer Ala jos kereskedő Budapest. — Hoffer Imre kereskedő Budapest. — Eiböck János kereskedő Bécs.

Nemzeti Színház.

Kedden, 1907. évi május hó 14-én:

A GUERRA tanár vezetése alatt álló olasz gyermekopera vendégjátéka:

IL BARBIÈRE DI SIVIGLIA.

Opera in tre atti del Rossini.

Kezdete este 8 órakor.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, közös jóbarátoknak és ismerősöknek, kik felejtethetetlen, elhunyt gyermekünket utolsó földi útján elkísérni s mérhetetlen fájdalomukat enyhíteni szívesek voltak, ezuton is legőszintébb hála érzetünket nyilvánítjuk.

Arad, 1907. május 12.

A gyógyszerész Cziráky-család.

FERENCZ JÓZSEF kereskedő

Steckenpferd-Bay-Rum

Bergmann és Társa

gyártmánya Dresden és Elba melletti Teschen, amely kitűnő szer fejkorpa ellen, valamint a haj idő előtti őszülése és hajhullás ellen E szer elősegíti a hajnövést és igen erős szer a reumatikus fájdalmak ellen. 2 és 4 kor. üvegekben kapható a gyógyszárakban, drogueriában, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben. 1048

14020—1907.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-cz. 89. §-a értelmében a folyó évi II. negyed adórészlet esedékeségének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetmény leg is felhivatnak, hogy a f. évi II. negyed adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben már szintén esedékes ipartestületi díj, egyházi adó illeték, vízzabályozási költség, hadmentességi-díj, utadó és csatornázási költség tartozásait és munkás betegsegélypénztári hozzájárulásait azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régebbi díj- és adótartozásait azonnal a f. évi II. negyed adórészletre pedig folyó hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig o y módon, hogy a II. negyed adórészletre nézve folyó hó 4-től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s amennyiben ennek dacára az adó és hadmentességi-díj és egyéb hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számítandó 15 nap alatt nem törlesztetnek, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1907. évi május hó 15-én.

A városi tanács.

BIZTOS ALAP

ANDREJNY SEC ARAD

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK ZAMAT ELISMERÉSE.

HATVANYOS REMEK KIVÁLÓ FRANCZIA ILLAT. APRÓ GYÖNGY. MÓDSZER.

NAGY GONDBAL SZAKSZERŰ ERŐSÍTERTES SAJÁT MINTA MEGVALDATTI KEZELÉS. GONDOZÁS. SZERŰ SZŐLŐBETEK.

BOROK

Harisnyák, Matróz-ingek, Gyermek-lábtyúk (Sockerl),

394 elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, fejtetlen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

Telefon sz. 370. Telefon sz. 370.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők
Boros Béni-tér 1. szám.
Ajánlja dusan felszerelt
kerékpár, varrógép és Gramofon
raktárát. 1002

„Singer“, „Original Viktoria“,
Central Bobbin varrógépek csa-
ládi használatra és ipari célra.
„Puch“, „Helical-Premier“ és
„Préciosa“ kerékpárok jutányosan
jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.
Nagy szakzerű javító műhely.

Fischer Armin

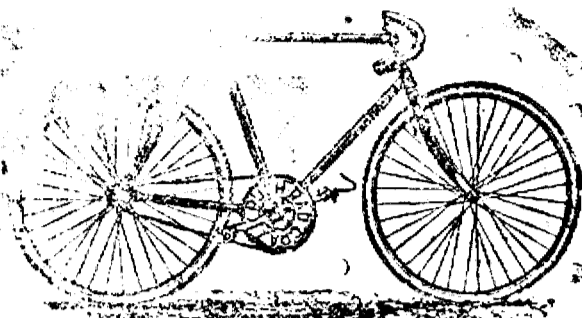
szobafestő és mázoló
Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.
Elvállal mindennemű

szobafestő és mázoló- munkát,

azonkívül gipsz utánzatot és
szobakárpitozást a legeggy-
szerűbb és legdíszesebb kivitelben
vidéken is. 837

Kalmár József

kerékpárraktára 486
Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt
kerékpárok ol-
csó árért ked-
vező havi vagy
heti részletek-
re kapható.

Nagy javító műhely.

Telefon szám 184. Mosóintézet átvétel! Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-
álló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Antich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakzerű kezelését személye-
sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást
háziilag kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimű-
sásmal, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelölti romlásnak.
Sok éven át szerzett tapasztalatom reméltem engedik, hogy kifogástalan munka
szállításával ki fogom érdemeim t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel 753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Antich Lajos-utca 2. szám.

Eladó szőlőoltványok!

Ez évi terméséből

amíg a készlet tart

még különböző bor és csemege faju

kiváló szép gyökeres fás szőlőoltványok

kerülnek eladásra mérsékelt ár mellett.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál 1080

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány-utca 13. Telefon 410.

Mesés szép lesz minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CREME

bámulatos hatású.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztát-
lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párizsi és londoni higiénicus kiállítás nagy aranyérmekkel, ke-
resztlettel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégeynek ára 1 kor., dupla tégey 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hülgypor 1 koronra 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.
A bevasárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék
kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél: 33

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyehazza szemben,

továbbá Földes Kálmán, Koszuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vojtek
Kálmán, Berger Gyula gyógyszeres üzletek és Vojtek és Weisz drogeriáiban.

Benkő sorsjegy Bankó!

AZ ELŐSZET SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K150

4 K3

1/2 K6

1/4 K12

BENKŐ BANK BUDAPEST ANDRASSY UT 60.

Sorsjegyeink Aradon kaphatók: Baranyai Karoly, Berger Izidorne, Streicher I. Farkas, 1000-1001 u., Pálffy Lipót utca, LUCS
E. és Tsa fűszer és csemegekeres. Erzsébet-u. 13., Mandl Ignatz papirkeres. Hanyady u. Rothstein Mór fűszer és csemege-
üzletében Szabadság-tér 3.

KI SZENVED?

gyomorban, székrekedésben, étvágytalanságban stb.? Az tegyen kísérletet, a több száz hírneves orvos által
ajánlott **HORGONY** természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fel ivópohár **HORGONY** keserűvíz 1-2 óra
alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérzet beáll. A **HORGONY** természetes keserűvíz
nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. Kapható minden ásványvíz, fűszerkereskedésben és gyógy-
szertárban. Vásárlásnál kifejezetten **HORGONY** keserűvíz kérendő. Tulajdonos: **Losser János** Budapest.

Újonnan megjelent könyvet

≡ egy nyolczad árért ≡

olvashat mindenki az alábbi tervezet szerint **magyar és német nyelven**

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedő cégnél.

Minden könyvujdonság olvasására egy 5-ös csoportot alakítunk.

Az általa választott könyvet mindenki 8 napig olvashatja a bolti ár $\frac{1}{8}$ -áért, például egy 2 koronás könyvet 25 fillérért. Minden ötödik olvasó meg is tarthatja a könyvet fél árban, ezen példa szerint 1 koronáért.

Elég a részvételhez az alábbi ujdonságokból a kívánt könyvek jegyzékét cégünknek megküldeni és mi váltakozva házhoz küldjük a választott könyveket.

Vidékieknek, mivel ők is már a megjelenés hetében olvashatják az ujdonságokat, különösen előnyös ezen olvasási mód. Ott egymás között kell hogy az öt olvasó csoportta alakuljon.

Minden érdeklődőnek bővebb felvilágosítást készségesen nyújt és az alábbi jegyzék olvasásra való felhasználását kéri

kitünő tisztelettel

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedése Arad, Weitzer János-utca.

Arad- és Temesmegyei telefon 517.

	Bolti ár	helyett $\frac{1}{8}$ ár		Bolti ár	helyett $\frac{1}{8}$ ár
Molnár Ferencz: Az ördög	2.50	—32	Malonyai D.: A Csák nemzetség	2.80	—35
Böhme M.: Egy tévedt nő naplója	4.—	—50	Rudnai: Felső-bükki kuria	3.50	—44
Spaits Sándor: Mandzsurián át kozákokkal. — Az orosz japán háboru története.	8.—	1.—	Nogrády L.: Elbeszélések	3.—	—38
Herczeg Ferencz: Dérnyé	2.50	—32	Lengyel L.: Egy leány története	2.50	—32
Jászay: Új magyarország felé.	2.50	—32	Verő: A nép	2.50	—32
Huszadik század. Társadalomtudományi és szociálpolitikai szemle V. szám. máj. hó	1.60	—20	Upton Sinclair: Posvány amerikai irányregény	4.50	—63
Benedek E.: Nyári felhők	2.50	—32	Mikszáth K.: Jókai és kora	8.—	1.—
Berki M.: Versek	2.—	—25			
Fogazzaro A.: A szent	2.—	—25			
Galytzin: A rubel, 2 kötet	2.—	—25			
Gubányi K.: Öt év Mandzsuoországban	8.—	1.—			
Heltai J.: Nyári rege	2.50	—32			
Illyés B. költeményei	2.50	—32			

Legközelebb megjelennek, de már előjegyezzük:

Ambrus Zoltán: A Berzsenyi lányok tizenkét vőlegénye	4.—	—50
Ambrus Zoltán: Solus eris	4.—	—50
" " Törpék és óriások	4.—	—50
" " Őszi napsugár. — A gyanu	4.—	—50

Eladó
Makó legszebb utcáján
 egy nagyforgalmu
borbély-üzlet
 szép berendezéssel.

Az üzletnek nagyszámu éves vendége van. 1855
 Bővebbet a kiadóhivatalban.

1890/907 pm
Határozat.

A mérnöki hivatal által összeállított 1907. évi természetbeni utadó főkönyv a számvétség által átvizsgáltván, a 2993 adóköteles után a kézi napszámot 8979 kor. azaz Nyolcezerkilencszázhetvenkilenc koronában megállapítom, a természetben utadó főkönyvet 1907 május 7-től 1907 évi május hó 22-ig terjedő 15 napi időtartamra a 245-58/1891 sz. szabályrendelet 4. § sa értelmében a városi mérnöki hivatalban közszemére kiteszem és felhívom az érdekelteket, hogy a közszemlére kitett főkönyvet tekintsék be és esetleges fellebbezéseiket 1907 évi május hó 22-éig a polgármesteri hivatalon szóval jelentsék be, vagy írásban nyújtsák be.

Aradon, 1907. évi május hó 6-án.

Varjassy,
 polgármester.

Tégla,
Cserép

legkedvezőbben kapható
Pollak Sándor

körkémence téglagyárában
 Mikalakán, a Radnai-ut végén.

A motoros vasút megálló helye.
 Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.
 Rendelések felvétetnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserepekben, flaster-, kút- és facon-téglákban.

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a törvényesen védett

„TRIAS”

mely 2-3 nap alatt felelősség mellett a legelhanyagoltabb húgyvesztést megszünteti.
 Ara: férfiaknak K 1.80, nőknek K 2.50.

Köszvény, Csusz, Rheuma, fű- és fogfájás ellen a

PAPP-féle
„MENTHOLIN”

biztos hatásu gyógyszer.
 Egy próba elegendő!
 Ara 1 korona.

Főntleket titoktartás mellett küldi:

PAPP L.
 gyógyszer-tára Tiszaszentimrén.

Főraktár Aradon: 5008

Földes Kelemen gyógytárában.

Azon urral, ki

ezzen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5-6 óra közti találkozhatom a Forray-utca Nad sdy palotájában levő **Zinner Vilmos** mű órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

szon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a Karika gyűrt **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

351

Hálás leszek

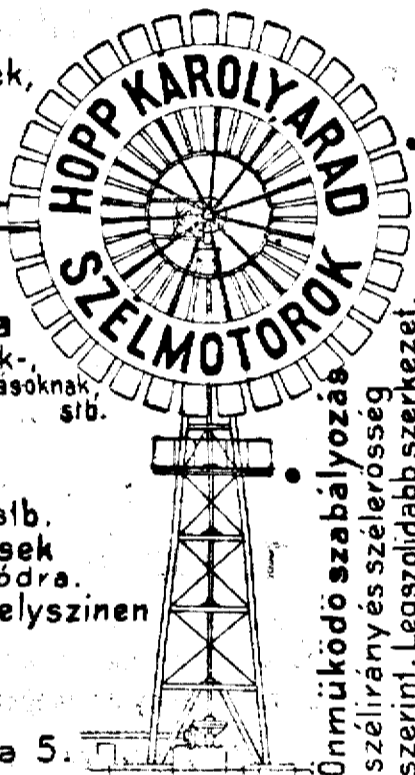
azon nemesszivű hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne kések megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű órás Forray-utcai kirakata-ba láttam.

Legolcsóbb üzemerő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kiszolgálás és javítás ki van zárva.

- Költségnélküli vizellátása községek-gyártelepek-gazdaságok-mezei lakások-villák-vasúti állomásoknak, stb.
- Megőntözése kertek-és parkoknak.
- Lecsapolása tavak-és téglagyáraknak, stb.
- Tervezés költségvetések minden alkalmazási módra.
- Tervezetek kiváratra a helyszínen felvéttetnek.

HOPP KÁROLY
 műszaki-irodája,
 ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás szélirány és szél erősség szerinti. Legszolidabb szerkezet, legmagasabb munkaképesség.

455

Sok millió előkelő urhölgy használja a vilaghirű

Földes-féle Margit-Cremet,

mely szívtalan, ártalmatlan s rögtön szépit.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májtoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszer-tárában.

Kerestetik egy minden eseléd

azonnali belépésre.

Ajánkozók Boczkó-utca 10 sz. alatt jelentkezzenek d. e. 9-11 óra között.

KOSSUTH-utca 67. sz.

CZERNUCZKY MIHÁLY

cipész-mester üzletében a legjobb anyagból készült férfi, női és gyermek cipők nagy választéka. — Megrendeléseknél színes bőrök nagy választéka.

Saját készítés!

624 Olcsó ár!

Pontos kiszolgálás!

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtetteket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ
 1264 fogorvos.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

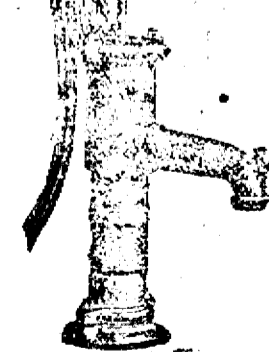
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, bójak és egyéb tisztáltsátságok azonnal továbbítatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem penésztolja, a gépezet jó működésért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tűzi fecskendő

Golyó szelvényekkel. Közöseknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használataánál sem ragadják meg a szelvényeket, — a gép jó működésért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beállított gummi csövek és legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak, mint bármely más vagy készült.

HÖNIG OTTO

M. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyu készítője.
 Arad, Rákóczi-utca 27.

az érlelt...
 kávé...
 pénz...
 a gazda...
 az érlelt...
 kávé...
 pénz...
 a gazda...
 az érlelt...
 kávé...
 pénz...
 a gazda...

Miért

BENKŐ

sorsjegye

BANKÓ?

Mert

az alant jelzett nyereményeket t. vevőinknek kifizettük. Eredménykimutatásunk tehát elérhetetlen!

Számok	Nyeremények	Számok	Nyeremények	Számok	Nyeremények	Számok	Nyeremények
8944	602000	120921	40000	105024	15000	62489	10000
79971	200000	8915	30000	50259	15000	74502	10000
78917	80000	52484	30000	21915	15000	81891	10000
55878	70000	52498	30000	62495	15000	81892	10000
8952	60000	66582	30000	40380	15000	94359	10000
4558	60000	83665	25000	10146	10000	94865	10000
49810	60000	56182	25000	33637	10000	96299	10000
43813	50000	84514	25000	33692	10000	100260	10000
79902	50000	15095	25000	48339	10000	105070	10000
4488	40000	81851	20000	55255	10000	108185	10000
48602	40000					114081	10000

és számos nyeremény á 5000, 3000, 2000, 1000, és 500 korona.

Azért

el ne mulassza osztálysorsjegyeit nálunk megrendelni, mert

BENKŐ sorsjegye BANKÓ!

Az I. osztály húzása már május hó 23-án.

A sorsjegyek árai:

Egy nyolczad.	Egy negyed.	Egy fél.	Egy egész.
1.50 K.	3.- K.	6.- K.	12.- K.

Legcélszerűbb a megrendelés postautalványon!

BENKŐ-BANK

Budapest, VI., Andrásy-ut 60.

APRÓ HIRDETESEK.

A Kinek

ismeretség htjan

házasújsra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertesze.

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
hazi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb ;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet.

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

Aki

mindeneket vétel vagy bérbévitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbán értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatait használja.

Ügyvédi vagy műszaki irodába

ajánlkozik gépirásban és műszaki
dolgokban jártas fiatal ember. Cim
a kiadóhivatalban. 1368

Mindenféle fehérnemű varrást

elfogad Stern Józsefné, Damjanich-
utca 1. 1358

Kerestetik

egy szolid jó erkölcsű
bonne 3 gyermek mellé.
Német aiki előnyben
részesül. Cim a kiadó-
ban.

Egy jó karban lévő

matt mosdó tükörrel és márfány-
lappal eladó Flórián-utca 14.

Üzletvezető

vas, fűszer, vegyesáruban jártas.
nős, óvadékkal, fogvasztási szövet-
kezethez Zala-, Somogy-, Arad-
vagy Csanádmegyében állást ke-
resni előbbi belépésre. Bővebbet
Cz. B. jelige alatt a kiadóban.

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja,
állást keres. Cim: B. M. Flórián-
utca 4. sz.

Legjobb francia divatlap,

a „La Toilette Moderne“ színes
műlapokkal, eredeti szabás-mintá-
val, ára füzetenként 1 kor. 20 fill.
Ingusz I. és fia könyvkereskedés,
Arad. 361

Jég

kapható havi bérletben naponta
házhoz szállítva Petőfi-u. 7 a. Te-
lefon 199. szám. 1253

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb
és legolcsóbb 1290

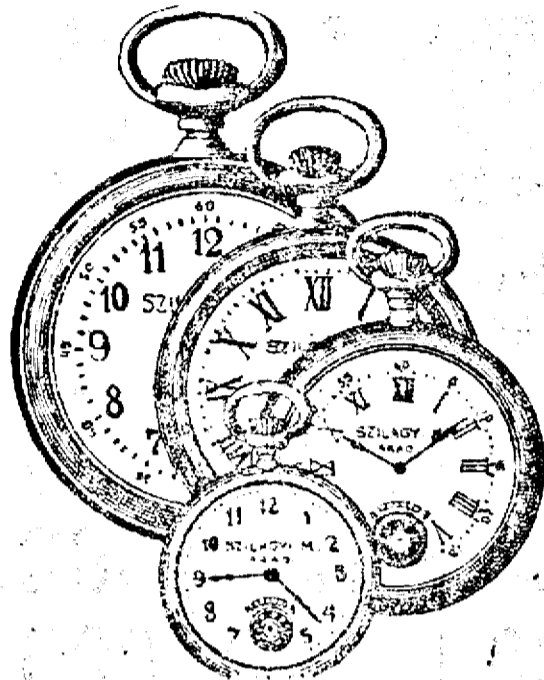
**óra-javító
műhelye**

a színház oldala mellett,
Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Jó családból való intelligens fiatalember, ki irodai teen-
dőkben jártas,

gyakornokul

felvétetik. Románul tudók előnyben részesülnek. — Magyar és
német nyelven irt pályazatok

Hirschl Dávid és Fiai céghez

Facset, intézendők.

1367

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15.
szám alatt.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó mun-
kát a legjobb kivittel s a legújabb dí-
vat szerint. Továbbá elvállalok abnormia
lábakra **ortopéd-cipők** eika-
szítését, valamint az önkéntes uraknak
előírás szerinti **bakkancs vagy csizma**
elkészítését elvállalom, azon reményvel,
hogy a legnagyobb igényeknek megfe-
lelek.

Tisztelettel

Wolf János.

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség ren-
delkezésére áll 800

Buttyin község jegy-
zői irodájában egy
jó írásu

fiatal ember

azonnali belépésre al-
kalmazást nyerhet. Fi-
zetése mosás és ágy-
neműn kívül teljes el-
látás és havi 20 kor.
fizetés. Alkalmazható-
sága eseten némi mel-
lékjövedelemre szá-
mithat.

1373

Előljáróság.

Hamerli-féle pécsi bőrkeptyük 3 gombos és hosszú szaru, állandó nagy raktár!

Szőnyeg maradékok

meglepő olcsó áron!

Egyes kisebb és nagyobb
nyírott

szőnyegek

prima Axminster, csekély
szépséghibákkal, rendkívüli
alkalmi vétel.

836

Vászon raktár!

Prima rumburgi és creas
fehér és színes

asztalnemű.

Chiffon és pamutvászon
legnagyobb gyári raktár.

Egyelőre nagyobb előré-
telek folytán még a régi ol-
csó árakban.

Harisnya raktárunk

páratlan nagy választék. Ol-
csó árak

Váci és nagyenyedi

fegyházban kötött férfi 20,
25, 30 és 40 krajcár párja.

Női Hausschild pamutból
kötött 55 és 60 krajcár párja
fekete és divatszínekben.

Rosenblüh H. és Társa, Arad.

Hamerli-féle pécsi bőrkeptyük 3 gombos és hosszú szaru, állandó nagy raktár!